

naš tednik

LETO XXVIII — Številka 11 11. marca 1976 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

OZN: Avstrija obdolžena revizije člena 7

Z nerešenim členom 7 državne pogodbe se je moral zopet ukvarjati mednarodni forum: na zaključnem zasedanju komisije za človekove pravice ekonomsko-socialnega sveta OZN je jugoslovanski delegat Aleksander Božović opozoril komisijo na diskriminacijsko obravnavo pravic slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji predvsem po sklepu treh strank o preštevanju.

Za Avstrijo se je nato javil k besedi poslanec ÖVP prof. Ermacora, ki je sicer kot strokovnjak priznal, da klavzula o 25 odstotkih ni najboljša pot za določitev krajev, primerjal je topografijo Koroške celo s Ciprom, pač pa je trdil, da je Avstrija — razen krajevnih napisov — popolnoma izvršila in izpolnjuje člen 7 državne pogodbe. S tem je Ermacora pred mednarodnim forumom podal izjavo, o kateri je sam kot član bivše Kreiskyjeve študijske komisije moral vedeti, da ne ustreza resnici. V študijski komisiji namreč so prišli njeni člani do spoznanja, da je odprta še vrsta drugih točk.

Prav tako je Ermacora v zgodovinskem orisu Koroške zastopal neko vrsto vindišarsko teorijo, ko je dejal, da živi v južnem delu dežele jezikovno mešano prebivalstvo, ki govori ali slovensko ali nemško ali pa mešan dialekt. — Po drugi svetovni vojni je prevzela Avstrija garancijo za a) dvojezično šolstvo, b) uporabo slovenščine kot sodni jezik, c) uporabo slovenščine kot uradni jezik in d) namestitev topografskih napisov v slovenščini v krajih z dvojezičnim prebivalstvom. Ermacora je dejal, da je Avstrija popolnoma izvršila

in izvaja točke a) do c), pri četrty točki pa so se pojavile težave, češ da je del prebivalstva smatral topografske napise kot neopravičene. Zdaj bodo skušali najti nov

NSKS: Wagnerju pridržana uvedba „APO“

Koroškemu deželnemu glavarju Leopoldu Wagnerju je bilo pridržano, da je uvedel v koroško politiko pojem „Izvenparlamentarna opozicija“ (Außerparlamentarische Opposition — APO), kakor je tudi uvedel pojem „Odličnega Hitlerjevega mladeniča“. — To je ugotovilo predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev na svoji zadnji seji v ponedeljek zvečer. Predsedstvo je izjavilo, da pomeni ta trditve hudo podtikavanje.

Prav tako v nekaterih dnevnikih objavljena dozdevna izjava osrednjega tajnika Filipa Warascha ne odgovarja dejanski izjavi, ki je bila objavljena tudi v glasilu Narodnega sveta, Našem tedniku ter v nemški tiskovni službi NT. Tudi je del avstrijskega tiska prinesel le izjave osrednjega tajnika v taki obliki, da se morejo napačno razumeti. Zamolčali pa so tisti časo-

KAJÖ: preštevanje bi privedlo le do sovražnosti!

Centralno vodstvo Katoliške delavske mladine Avstrije (KAJÖ) se je na svoji zadnji seji izreklo proti ljudskemu štetju posebne vrste in se je namesto tega zavzelo za „zvezni manjšinski pospeševalni zakon“, ki naj bi našel odobravanje vseh narodnih skupnosti. Katoliška delavska mladina načelno smatra, da le takšni ukrepi vodijo do cilja, ki se sklenejo v soglasju z manjšino.

V sedanjih situaciji na Koroškem bi načrtovano ljudsko štetje posebne vrste, ki bi v svojih posledicah pomenilo ugotavljanje manjšine, zadelo sporazumevanju med narodnima skupnostima tudi zaradi tega težak udarec, ker se je treba bati, da bi zaradi tega izbruhnil narodnostni boj, ki bi vna-

šal v mnoge kraje južne Koroške še več nacionalnih sovražnosti in bi prebivalstvo bilo odvrnjeno od

drugih važnih socialnih, gospodarskih in političnih vprašanj, meni Katoliška delavska mladina.

Neznanci dodali napis „Gostilna“

Doslej neznane osebe so v noči na soboto s šablonami naslikale na južno in vzhodno steno gostilne in trgovine bilčovskega župana Hanzija Ogrisa 17-krat napis „Gostilna“ in „Trgovina“. Posamezne črke so imele višino 15 centimetrov. Istočasno so odstranili pet nemških krajevnih napisov in kažipotov v območju občine Bilčovs.

Hanzi Ogris je od leta 1970 socialistični župan v Bilčovsu. Med leti 1970 in 1975 je bil deželni poslanec SPÖ. Že več let je podpred-

sednik ZSO in te dni bil izvoljen za predsednika Zveze slovenskih zadrug.

Kot poroča avstrijska tiskovna agentura APA, je Ogrisa več zavodnih Slovencev kritiziralo zaradi tega, ker na svoji gostilni ni imel dvojezičnega napisa.

Kažipoti in krajevne table, ki so bile odstranjene v isti noči, so kazale v Želuče, Stranje, Podgorje in št. Ilj ter so bile nameščene v Želučah in pri Sveti Luciji. Bile so postavljene od občine in so spadale tudi v njeno kompetenco. Po zakonu o krajevnih napisih iz leta 1972 bi morali biti ti kažipoti v obeh deželnih jezikih, saj velja zakon ne le za zvezne ceste, ampak tudi za deželne in občinske ceste.

V noči na ponedeljek pa so v Domačalah, občina Vernberk, prav tako neznani storilci opremili z modro barvo poslopje telovadnice ljudske šole ter nekatere šipe z napisom „Člen 7“. Črke so bile 1 meter visoke. Na vzhodnem delu vasi so prav tako pomazali krajevni napis z modro barvo.

Daimova študija v tiskani obliki

- Nemško-slovenski koordinacijski odbor škofijskega sveta krško-celovške škofije je te dni izdal
- v tiskani obliki globinskoposilno loško študijo dr. Wilfrieda Daima „Problematika sprave narodnih skupin na Koroškem“.
- Študija je bila predstavljena javnosti že 1. julija 1975 v obliki tiskovne konference in diskusije politikov, pač pa je bila študija na razpolago le kot kserokopiran rokopis. Že tedaj so Daimova spoznanja in dognanja naletela na hudo kritiko s strani domovini zvestih krogov.
- Brošura, ki je sedaj izšla kot 4. in 5. zvezek „Das gemeinsame Kärnten — Skupna Koroška“ (4. del v nemščini, 5. del v slovenščini), vsebuje besedilo študije deloma skrajšano, deloma izpopolnjeno. V slovenščino je Daimovo delo prevedla dr. Marija Klun (sr. Mihaela).
- V uvodu izražata zastopnika koordinacijskega odbora dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein upanje, naj bo vsak, ki to študijo bere, tudi dovolj samokritičen, da svoje stališče in nazore konfrontira z Daimovimi izvajanjem in naj se izogne angleškemu pregovoru: „Ustvaril sem si lastno mnenje; ne moti me zdaj z dejstvi.“

kriterij, in sicer bodo povpraševali osebe po njihovem družinskem jeziku, je dejal Ermacora.

Že prej pa je avstrijski zastopnik trdil, da je dognanje območja s strukturo mešanega prebivalstva notranjedržavna zadeva in zbadal jugoslovanskega zastopnika, češ kako more tuja država poznati to strukturo bolje kot domača država.

Jugoslovanski zastopnik Božo-

vič je nato odgovoril, da se Jugoslavija ne postavlja za sodnika, kajti najboljši sodnik o stanju je manjšina sama in avstrijski delegat prav dobro ve, kaj manjšina drži o trojnem sporazumu. Če je sporazum treh strank res le dogovor med političnimi strankami in ne sklep vlade, jemlje on, Božović, pojasnilo radevolje na znanje, v upanju, da ga vlada ne bo sprejela. (Dalje na 2. strani)

psi, da je deželni glavar nekaj dni poprej označil kot ekstremistično Izvenparlamentarno opozicijo (APO) vse tiste Avstrijce, ki so proti pravzaprav niti ne uzakonjenemu sklepu treh strank.

S tem je postalo jasno, da je deželni glavar označil pripadnike slovenske narodne skupnosti in one Avstrijce, ki se prav jasno zavzemajo za to, da se protiustavno štetje pripadnikov manjšine ne bi izvedlo kot podlaga za izpolnitev člena 7, tako poslanca ÖVP dr. Berndta Schilcherja, predsednika Mlade generacije SPÖ Alberta Konecnyja, nad 100 časnikarjev, nadalje m. dr. kanclerjevega sina dr. Petra Kreiskega in dr. Evo Kreisky kot privrženca ekstremistične Izvenparlamentarne opozicije (APO). V Zvezni republiki Nemčiji, pa tudi tukaj v Avstriji, razumejo pod besedo APO teroriste kot drhal Baader-Meinhof.

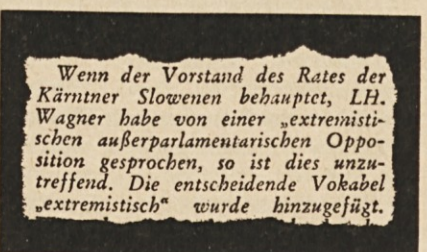
Predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev zato pričakuje, da se bosta strankin predsednik kancler dr. Bruno Kreisky ter Zvezni občni zbor SPÖ, ki ima kot državnotvorna stranka tudi dolžnost, da se zavzema za izpolnitev člena 7 državne pogodbe, ukvarjala tudi z vprašanjem, če take izjave predsednika koroške SPÖ, namreč da označuje pripadnike manjšine pavšalno kot ekstremistično Izvenparlamentarno opozicijo, ne škodujejo stranki in nasezadnje ugledu Avstrije v svetu.

KHD proti Waldsteinu

Kärntner Heimatdienst se je v torek ukvarjal z zastopnikom Katoliškega moškega gibanja Koroške dr. Ernstom Waldsteinom. Katoliško moško gibanje Avstrije je prejšnji teden izrazilo svojo solidarnost s koroškimi Slovenci (NT je obširno poročal). Waldsteinu očita Heimatdienst, češ da je doslej pozabil brigati se za pravice nemških vernikov in se s tem diskvalificiral. Heimatdienst je zato pozval glavnega zastopnika nemških Korošcev v koordinacijskem odboru krške škofije, naj odloži svoje mesto.

Faksimile št. 1:
Wagner v Arbeiterzeitung...

...faksimile št. 2: Kleine Zeitung zamolči, da je dodatek „ekstremističen“ dodal Wagner sam.

VSI NA PROTESTNI ZBOR!

Diktatu, s katerim nam hočejo v parlamentu in v koroškem deželnem zboru zastopane stranke in zvezna vlada vsiliti ugotavljanje manjšine, to je pravi nov plebiscit, koroški Slovenci ne bomo klonili.

Ves dosednji potek, kako izvesti od nacionalističnih sil zahtevano ugotavljanje, kaže, da zagovornikom tega načina reševanja v bistvu gre za zožitev v državni pogodbi zajamčenih pravic, torej za revizijo avstrijske državne pogodbe. Gre torej za naše pravice, gre za nadaljnjo usodo našega ljudstva na Koroškem.

V tem resnem trenutku Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem sklicujeta za

- NEDELJO, DNE 21. MARCA 1976, OB 15. URI
- V VELIKI DVORANI DOMA GLASBE (KONZERTHAUS)
- V CELOVCU

PROTESTNI ZBOR

odbornikov in krajevnih zaupnikov vseh narodnih organizacij koroških Slovencev.

Zaradi izredne važnosti pričakujemo, da boste prišli na zborovanje vsi, da podprete naše narodne zahteve in tozadevno prizadevanje obeh osrednjih organizacij.

Narodni svet koroških Slovencev
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Pogoji za izvoz v Italijo se čedalje bolj slabšajo

Pogoji koroškega gospodarstva, zlasti pa kmetijstva in gozdarstva, so bili v zadnjih dvajsetih letih v bistvu odvisni od možnosti izvoza koroških goved in govejega mesa ter od možnosti izvoza lesa v Italijo. Do leta 1973 se je ta izvoz razvijal nekje v mejah običajnega nihanja ponudbe in povpraševanja. Dosežene cene so sicer nihale, v povprečju nekaj let pa so bile zadovoljive. Poleg tega je možnost izvoza mesa in lesa v Italijo preprečila nevarnost prekomerne domače ponudbe, s čemer je stimulirala cene na domačem trgu, na katerih so participirali tako kmetje kot pa izvozniki živine in podjetniki lesnega gospodarstva.

V letu 1973 se je na obeh področjih marsikaj spremenilo. In to na slabše. Trikratno razvrednotenje italijanske lire in dvakratno zvišanje vrednosti šilinga v mednarodni trgovini je postavilo dotedanjo prakso trgovine z Italijo na glavo. Cene, po katerih je bilo mogoče na italijanskem trgu vnovčiti meso in les, avstrijskim cenam niso več odgovarjale.

K vsemu se je leta 1974 pridružilo še to, da je Italija zaradi svojih permanentnih sprememb vlade in zaradi stavk postala v svoji gospodarski bilanci tako šibka, da je prišla njena investicijska dejavnost skoraj do popolnega zastoja. Pomoč, ki jo je v teh pogojih po-

trebovala in iskala pri Evropski gospodarski skupnosti, katere članica je, je bila vendar vezana na to, da optimalno omeji svoj izvoz iz tretjih dežel, med katere sodi tudi naša država.

Posledica na račun koroškega kmetijstva in gozdarstva: padec cen lesa za okroglo 80 odstotkov in sredi leta 1974 ukinitve uvoza klavnih govedi in mesa iz Avstrije in s tem predvsem s Koroške.

Začetkom 1976 je nekaj tednov izgledalo, da se bodo letos pogoji

izvoza v Italijo izboljšali, tako pri lesu kot pa pri produktih govedoreje. Ponovna devalvacija lire, do katere je prišlo tako rekoč čez noč, je te nade pokopala. Sedaj pa je italijanska vlada precej nedvoumno zapovedala: kdor greši proti vrednosti lire, je gospodarski zločinec!

S svojo odredbo je v četrtek minulega tedna prepovedala vsak izvoz denarja, deviz, akcij in drugih državnih obveznosti, če njihov izvoz ni našel pristanka italijanskih

deviznih oblasti. Kdor sedaj krši to prepoved, mora računati z visokimi kaznimi. Za nedovoljen izvoz italijanske valute so napovedane denarne kazni v višini trikratnega zneska, za ilegalen izvoz valut v vrednosti 5 milijard lir pa zapori med 6 in 12 mesecev.

S tem aktom, ki ga je postavila italijanska vlada do nadaljnjega, ni mogoče računati z izboljšanjem možnosti izvoza mesa in lesa v Italijo. Možnosti izvoza pa se bodo čisto gotovo poslabšale. (b)

Hrvaški študentje o preštevanju

Magazin Hrvatskega akademskega kluba „Novi glas“ je v svoji najnovejši številki objavil v nemščini zanimiv komentar pod naslovom „Volkszählung besonderer Art“. Zaradi njegove izvirne argumentacije in predvsem zaradi tega, ker dokazuje, da so tudi Hrvati proti preštevanju — nekateri časopisi skušajo prikazati ravno obratno — prinašamo ta članek v slovenskem prevodu.

Da, hočejo vedeti, če v Velikem Borištofu/Großwarasdorfu resnično živijo Hrvati, imeti dokazano, da je v Stikabronu/Steinbrunnu morda že uspelo iztrebiti Hrvate! Vedeti, če je res že uspelo napra-

viti gradiščansko kulturo revnejšo. Vedeti, če je res že uspelo, iz Gradiščanske — Evrope v malem — napraviti „Nemčijo“ v malem. Vedeti, če je res že uspelo uničiti edinstveno mnogoternost Gradiščanske. Zato hočejo Hrvate šteti, in sicer šteti tako, da bo to uspelo. Vprašali bodo po tistem družinskem jeziku, ki se izključno ali pretežno govori in bodo s tem Hrvate, ki imajo nemškogovoreče zakonske partnerje, prisilili, naj napišejo nemško. Na Dunaju študirajoče bodo prisilili, naj napišejo nemško — ako nočejo prekršiti zakona o preštevanju. Napravili bodo torej resnično „manjšino pospešujoče“ ukrepe, potrjene s tem, da bodo povpraševanje izvedli kratkoma le regionalno, da bodo potem mogli s prstom pokazati: ah, tam stanujejo tisti. Bodo torej tolerantni in bodo pri tem prelomili mednarodne pogodbe — kot državno pogodbo —, prezirali bodo narodnopravne norme, bodo ugovarjali helsinškemu sporazumu. Vse to le zaradi tega, da 40.000 Hrvatov in 30.000 Slovencev ne bo zatiralo 7 milijonov Avstrijcev in da bodo zadovoljili prave patriote kot Kärntner Heimatdienst.

Zato Hrvati in Slovenci tukaj ne bodo zraven. Zato Hrvati in Slovenci pri takem ugotavljanju manjšine, kot je doslej v celi Evropi bilo izvedeno le pod Hitlerjem, ne bodo sodelovali. Zaradi

tega bodo Hrvati ostali Hrvati, pač pa na to, da bodo to dobili tudi pismeno namazano okoli nosu, poživžgali. Zato se Hrvati in Slovenci ne bodo udeležili avstrijskega poizkusa, nastopiti nacional-socialistično dediščino. Zato bodo Hrvati in Slovenci ostali pravi Avstrijci in dobri demokrati, pač pa se hvaležno odpovedali temu, da se jim obesi okoli vratu moder mašeljce „manjšina“. Zato se je zbralo že lepo število — nemškogovorečih — Avstrijcev, da pokažejo Hrvatom in Slovencem: niste sami. Zato piše tudi innsbruški profesor politologije Anton Pelinka v magazinu profil:

„Es besteht Grund zu der Annahme, daß man die Kärntner Slovenen tatsächlich ungestraft so behandeln kann, wie sie heute behandelt werden. Für diejenigen Kärntner aber, die weniger echte Österreicher und mehr wirkliche Demokraten sein wollen, bleibt wohl — kommt es tatsächlich zur Minderheitenzählung — nur eine einzige Alternative. Entweder sie boykottieren die Zählung, oder aber sie bekennen sich als slowenische Österreicher. Gleichgültig, ob sie ein Wort slowenisch sprechen.“

K temu se kot resničnemu demokratu in pravemu Avstrijcu le da pritrditi, smislu primerno tudi na gradiščanske Hrvate.

Avstrija pred OZN obtožena revizije čl. 7

(Nadaljevanje s 1. strani)

„Sporazum treh avstrijskih političnih strank je v nasprotju z duhom in črko avstrijske državne pogodbe in če ga bo avstrijska vlada uresničila, pomeni dejansko revizijo ustreznih določil državne pogodbe,“ je rekel Božović, ko se je oglašil k razpravi o poročilu lanskoletnega zasedanja podkomisije za preprečevanje diskriminacije in varstvo manjšin (tako imenovano Capotortijevo poročilo). „V Jugoslaviji ne govorimo o manjšinah, temveč o narodnostih zato, da bi jim zagotovili njihovo polno človeško, družbeno in politično uveljavitev, brez ozira na to, ali je skupina velika ali majhna, brez ozira na številčno moč kake narodnosti (manjšine),“ je rekel Božović.

Zaradi tega so problemi manjšin, ki v smislu helsinških sklepov lahko postanejo in bi morale postati pomemben faktor povezave med državami (tudi z različnimi družbenimi sistemi), pospeševalke razumevanja, sodelovanja in prijateljstva, predmet upravičenega interesa za združene narode, zlasti „čeprav ne samo takrat, kadar so pravice manjšin vključene v mednarodne pogodbe, tako kot je to s slovensko in hrvaško manjšino na Koroškem, Gradiščanskem in na Štajerskem, pravice, ki jih določa in varuje avstrijska državna pogodba“. Povezave med narodnim mirom in podpiranjem in varstvom manjšin ni mogoče zanikati.

Ob Capotortijevem poročilu, kjer je govor tudi o tako imenovanem „subjektivnem faktorju“ (volji manjšine, da ohrani svoje značilnosti) in o vprašanju številčne moči kot pogoju za uživanje manjšinskih pravic, je Božović opozoril na dvoje: prvič, da ponekod manjšin sploh ne priznavajo ali pa njihove pravice povezujejo s številom kljub obveznostim iz mednarodnih pogodb (npr. v Avstriji) in drugič, da ni mogoče odpraviti diskriminacije zoper posameznika, hkrati pa diskriminirati neko narodnostno skupnost kot celoto.

„V tej zvezi z zadoščenjem opozarjamo na nedavni sporazum, sklenjen med Jugoslavijo in Italijo“ in njegova določila o najvišji možni stopnji zaščite, ki ne sme biti nižja od določil v doslej veljavnih večstranskih ali dvostranskih pravnih dokumentih, je rekel jugoslovanski predstavnik in opozoril na izjavo kanclerja Kreiskega 30. decembra lani, ko je priznal, da „problem manjšin ostane vse dotlej, dokler ustreza določila iz državne pogodbe ne bodo izpolnjena“.

Po srečanju kanclerja Kreiskega z najvišjimi predstavniki Jugoslavije na Brdu, ko je kazalo, da Avstrija resno misli izpolniti določila državne pogodbe v korist manjšin, „smo z obžalovanjem in zaskrbljenostjo zvedeli za sporazum treh avstrijskih političnih strank o štetju posebne vrste za slovensko in hrvaško manjšino, ki je resnično štetje sui generis“. Klavzuza o 25 odstotkih, ki je jasno besedilo državne pogodbe ne vsebuje, je torej dejanski poskus revizije mednarodnega dokumenta.

FUENS: štetje je velik korak nazaj

● V pismu zveznemu predsedniku ● dr. Rudolfu Kirchschlägerju in ● zveznemu kanclerju dr. Brunu ● Kreiskemu je označila Federacijo listična unija evropskih narodnih skupnosti (FUENS) namestno ravno izvedbo ugotavljanja manjšine kot močno diskriminacijsko dejanje, ki se da gledati kot velikanski korak nazaj na področju ravnanja z manjšinami v Evropi.

Kathpress: slovenščina izrinjena

● „Die politischen Witze waren diesmal eher flau, von besonderer Aktualität war nichts zu bemerken. Es gibt ein politisches Thema in Kärnten, und das wurde mit keiner Silbe erwähnt: die Volkszählung oder Minderheitenfeststellung. Der Rezensent kann sich erinnern, daß vor Jahren beim Villacher Fasching der „Weichensteller“, damals wie heute die beste Figur, gelegentlich ein paar Worte Slowenisch einflocht, zum großen Gaudium des Publikums, dem — zumindest teilweise — diese Sprache nicht

● ganz fremd schien. Heute war nichts davon zu hören. Daß in Kärnten auch Menschen anderer Sprache leben, das sollte die Welt, zumindest über den Fernsehschirm, nicht erfahren. Als bei der Begrüßung des Olympiasiegers Schnabl in seinem Kärntner Heimatdorf einer ein paar Worte Slowenisch sagen wollte, wurde bekanntlich das Fernsehkabel rasch durchschnitten. Nicht genannt sollen sie werden: in Achomitz und auch in Villach.“

(Resenzent „na“ o beljaškem puštu v Kathpress, 4. marca 1976).

IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH ČASOPISOV — IZ DRUGIH ČASOPISOV —

25-Prozent-Klausel: Ausrottung von Volkstum

● Znani in ugledni dunajski novinar Georg Nowotny je v Kronen Zeitung objavil v sredo o koroškem vprašanju članek, v katerem primerja ugotavljanje manjšine s 25-procentno klavzulo s rodometri v Južni Ameriki. Nowotny je že večkrat objavil v svoji kolumni „Anders gesehen“ k manjšinskemu vprašanju. Pred skoraj dvema letoma pod naslovom „Augenschein in Kärnten“, pred dobrim letom dni pa je Nowotny vsej Avstriji — in tudi zainteresiranim preko nje — nazorno prikazal mišljenje „pristnega Korošca“ Leopolda Wagnerja, ki se je v intervjuju z njim bahal kot Hitlerjev mladenič.

Die Weichen sind gestellt. Daran werden auch weitere Proteste, der Boykott von Verhandlungen oder die Androhung von Gegenmaßnahmen nichts ändern. Die Mehrheit hat endgültig über die Minderheit gesiegt. Die Rede ist von den Kärntner Slowenen und dem Parteienbeschluß über eine Volkszählung besonderer Art, wonach territoriale Minderheitenrechte nur dort gewährt werden, wo sich mindestens 25 Prozent der Bevölkerung zum slowenischen Volkstum bekennen.

Prof. Theodor Veiter, der erste Minderheitenexperte in Österreich, und durchaus nicht engstirnig in seiner Argumentation, fürchtet, daß diese Beschlüsse den „Volkstod“ der slowenischen Minderheit in Kärnten auslösen würden. Warum eigentlich, könnte man fragen, es wird doch noch erlaubt sein zu zählen, wie viele Österreicher sich überhaupt zu dieser Kulturgruppe zählen. Prof. Veiter akzeptiert sogar die Tatsache der Volkszählung, auch wenn sich die Slowenenverbände massiv dagegen wehren. Was er als auslösendes Element für den Volkstod ansieht, ist die 25-Prozent-Klausel.

Das bedeutet nämlich in der Praxis: Höchstens in sieben, wahrscheinlich aber in wesentlich weniger Kärntner Gemeinden gäbe es dann noch eine kraft Gesetz zu schützende Minderheit, kein einziger der politischen und Gerichtsbezirke wäre noch offiziell gemischtsprachig. Das Kärntner Gerichtssprachengesetz müßte aufgehoben statt ausgedehnt werden, fürchtet Prof. Veiter in einem Artikel in der katholischen „Furche“. Es gäbe bestenfalls noch einzelne verstreute Minderheitsinseln und dazwischen Slowenen, die sich zwangsläufig assimilieren müssen. Ein paar symbolische zweisprachige Ortstafeln, gewiß, aber da-

neben zahlreiche minderheitsfördernde Maßnahmen, die nicht angewendet werden brauchen, weil man die Latte zu hoch gelegt hat.

Da erregen wir uns über das tragische Schicksal südamerikanischer Indianerstämme oder dem Verfall der Negerkulturen in Schwarzafrika. Daß man aber mit der 25-Prozent-Klausel in Kärnten auch bei uns Volkstum de facto ausrottet, rührt uns nicht. Erstens ist man froh, wenn das Problem — mit Billigung der Mehrheit — endlich ausgeräumt wird und zweitens sollen sich die Minderheiten — die sowieso „verhättselt“ werden — nur nicht aufregen, der Zug ist eben abgefahren.

Gesetzt den Fall, es gibt Gemeinden, in denen sich nur jeder fünfte Bewohner (20 Prozent) zur slowenischen Volksgruppe bekennt. Das ist immerhin noch eine respektable Minderheit. In einem solchen Fall sind territoriale Sonderrechte nicht vorgesehen, ja gehen sogar bisher gewährte Minderheitenrechte verloren. Diese drohende Kärntner Elegie bedeutet, daß die sowieso schon schrumpfende slowenische Minderheit eines gewaltsamen kulturellen Todes stirbt.

Aber vielleicht will man das. Einfacher ist die Sache so auf alle Fälle. Denn Minderheiten erfordern

Toleranz, Schutz, Verwaltungsaufwand und legistische Arbeit. Ein rein deutsches Kärnten aber ist doch viel praktischer. Dazu kommt noch, daß Jugoslawien in der Argumentationsschärfe deutlich zurückgeschaltet hat, also außenpolitisch keine allzugroße Gefahr droht (was sich aber von einem Tag auf den anderen ändern kann) und daß die oft zerstrittenen, zermürbten Minderheitenvertreter nicht immer glücklich agiert haben. Aber mit dem Rücken zur Wand ist eine bravouröse diplomatische Kür eben nicht leicht.

Die meisten Österreicher berührt das Schicksal der Kärntner Slowenen nicht. Sie sind zu sehr mit eigenen Sorgen beschäftigt, wälzen Urlaubspläne oder schimpfen über die Belastung für Autofahrer. Um so erfreulicher ist es, daß sich die katholische Männerbewegung nun mit den Anliegen der Kärntner Minderheit solidarisiert hat. Vielleicht werden auch andere Organisationen, die über den Tag und den eigenen Vorteil hinaus denken, sich diesem Beispiel anschließen. Wenn wir nämlich nicht Verständnis für unsere kleine Minderheit zeigen, dürfen wir auch bei den großen Staaten nicht auf Verständnis für unser kleines Land hoffen.

Georg Nowotny

Globasnica: germanizira otroški vrtec naše otroke?

Na petkovi občinski seji v Globasnici so razpravljali o zvišanju prispevkov staršev za otroški vrtec. Pri tej priložnosti je A. Gregorič, vodja Volilne skupnosti (VS) ostro obsodil germanizacijske poskuse s strani uslužbenk. Ljudje se namreč pritožujejo, da uslužbenke slovenskim otrokom vsiljujejo rabo nemščine po geslu „Hier spricht man deutsch!“. Te vrste postopanja nikakor ni mogoče tolerirati, so dejali zastopniki VS in se iz protesta zdržali glasovanja o zvišanju prispevkov, ki odslej znašajo: 350.— šil. za enega otroka, 650.— šil. za dva in 900.— šil. za tri. Župan A. Sadjak je bil videti presenečenega — „To čujem prvič!“ — in je zameril, da ljudje njemu osebno tega niso povedali. Sicer pa je izrecno poudaril, da uslužbenke ne smejo predpisovati, kako naj otrok govori, da mora biti otroški vrtec dvojezičen, kot je v navadi dvojezičnost tudi na vsakoletni zaključni prireditvi sezonskega otroškega vrtca.

Občinski odbor je sklenil zadržati večkega potoka v južnem delu Večne vasi v zaščito pred neurjem. Občina bo dela sama opravila. Veški potok dela pogosto škodo severno od Večne vasi, že na območju pliberške občine. Tam bi bila potrebna ponikovalna naprava (Sickeranlage). Po županovnem predlogu naj bi občini Globasnica in Pliberk krili stroške,

vsaka polovico (50.000.— šil.). Temu je vodja VS, Alojz Gregorič takoj ugovarjal, kajti škoda nastaja vendar v pliberški občini, najprej naj ta nekaj naredi, potem se naj Globasnica priključi; brez načrta s strani Pliberka tudi ni možno odobriti denarja.

Ta argumentacija je prepričala. Odborniki Fera (VS), Smrečnik (SP) in Elbe (VP) so dali pobudo za soglasen sklep, po katerem se rezervira znesek 30.000.— šil. v proračunu, občina ga izplača šele v primeru, da začne občina Pliberk z gradbo in je pripravljena prevzeti soodgovornost in sofinanciranje.

Mnogo pustnih prireditev po vseh naših krajih

GLOBASNICA

Kakor vsako leto je globaško kulturno društvo priredilo na pustno nedeljo pustovanje za otroke. Začelo se je s kratko igro „Posredovalnica“. Na smešen način so mlade igralke pokazale uradovanje v neki posredovalnici, ki jo je vodila Anka Gregorič.

Zelo dobro so se postavile mlade globaške deklice na odru. Upamo, da se bodo naprej urile in enkrat postale dobre igralke.

Sledil je potem otroški ples in 65 maskiranih otrok se je vrtelo

Za storitve občine ob pogrebu (prevoz, mrtvašnica) je občinski odbor določil pristojbino v znesku 1000.— šil. Ta vsota je po mnenju Gregoriča sicer nekoliko visoka, a stroški občine so še višji.

Tradicionalno večurno razpravo o proračunu je župan tokrat hotel skrajšati, glasovalo naj bi se ne več o posameznih postavkah, marveč o celotnem proračunu. Verjetno pa župan pri tem ni mislil samo na pridobitev časa, saj se je kar hitro izkazalo, kje so bile skrite šibke točke rednega proračuna.

Proračunska debata v globaški občini pa še ni končana, kajti kot

se je izkazalo, je občinska uprava pozabila vdlati kar vse prispevke, ki jih je dolžna plačevati globaška občina šolskemu okolišu in ki znašajo blizu pol milijona šilingov.

Štefanu Liesingu iz Pliberka je občina dala koncesijo za vodenje obrti za blagovni transport v Mali vasi, pod pogojem — kakor ga je formuliral Gregorič —, da je to njegova glavna obrt in da plačuje dajatve globaški občini.

Sklenili so tudi postavitev prometnega zrcala na križišču pri Rižnarju, namenili potrebna sredstva razširitvi ceste pri Zanklno in za podiranje koč pri Pušniku.

Po sklepu občinskega odbora

ob poskočnih vižah. Na koncu so dobili majhno darilo. Dvorana je bila polna in občinstvo za otroki vred se je dobro zabavalo. Kljub temu: premalo odraslih je bilo! Vendar so bili vsi zadovoljni in so šli v pustnem razpoloženju domov.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Že stara tradicija je, da za pustno nedeljo vsakega leta vabijo gojenke Gospodinske šole šolskih sester na pustno prireditev. „Pridite in nasmejali se boste“, so obljubljal dekleta. In res, vsi, ki so se vabilu odzvali — in bilo jih je toliko, da so dvorano docela napolnili — so bili zadovoljni.

Že pevski nastop, lepo podan in z primernim programom, je ustvaril veselo pustno razpoloženje, ki se je potem stopnjevalo od prizora do prizora in doseglo vrhunec ter salve smeha ob zadnjem prizoru, v posredovalnici. Tako nikomur ni bilo žal, da je lep sončni popoldan presedel v dvorani. S svojim nastopom so dekleta dokazala, da se v šoli ne samo moli in moli, kot ima marsikdo napačne predstave o življenju na šoli sester, temveč je tukaj veliko prostora za razvedrilo in pristno veselje.

Vse pohvale vredna je prizadevnost č. sester in gojenk, da poleg učenja gojijo tudi pevsko in odrsko kulturo, ki jo potem nudijo širšemu krogu domačinov. Da le ti kaj radi posetajo kulturne prireditve je dokazala polna dvorana na pustno nedeljo, ko so bile vsepovsod pustne prireditve in je prišla publika pretežno iz bližnje okolice. Domačin

PLIBERK

V pliberški farni dvorani je v pustnem času bila priložnost videti lepe predstave, ki so jih Pliberčanom pripravile igralske skupine farne mladine iz Pliberka, iz Vogrč in Železne Kaple. Šolsko mladino pa so študentje povabili na lutkarsko predstavo „Meh za smeh“.

Užitek je bil v polnih dvoranah slediti igram, se čuditi igralskim talentom, brezhibnemu nastopu, izklesanim tipom ter razgibanem podajanju vlog. Gledalci so dejanjem na odru sledili s hrupnim smehom in ploskanjem, kar je najboljši dokaz za dober nastop.

Vsem režiserjem in igralcem je treba iz srca čestitati. Kapelčanom, Vogrčanom ter Pliberčanom: vsem velja, da bo farna dvorana vedno na razpolago za obisk. Vsi vedo, da prinesejo nove kulture, veselje in priliko, da se farna družina zbere v dvorani tudi za prijeten in potreben razgovor ter razvedrilo.

Lutkarji so v pliberški dvorani gotovo dosegli vrh priznanja. Otroci so to dokazali z veselim krikom in smehom, da se je meh za smeh tako glasno razpočil, da se je tega neka starejša tetka tako zelo ustrašila, da je s stola po-

skočila. Lutke so tudi za starejše ljudi lepo doživljale. Božjemu reku „Bodite kakor otroci“ so se radi odzvali in tudi pričakujejo skorajšen ponoven obisk lutkarjev.

Omeniti je treba še obisk igralske skupine iz Bilčovsa z igro „Jezusovi apostoli“. V Schwarzlovli dvorani so pokazali poučno sliko pravične dobroteljske. Lepo je, da mladina uči one, starejše, da sta idealizem in dobroteljska vredna več kot grabežljivi materializem.

DOBRLA VAS

Na pustno nedeljo je priredila farna igralska skupina komedijo „Karlova teta“. Polna dvorana je bila dokaz, da bi bilo prav, če bi se tudi v bodočnosti uprizorile igre na naših domačih odrih. Igralci, ki so nastopali, so predvsem idealisti in so v kratkem času in z veliko požrtvovalnostjo ter pod velikimi težavami pokazali, da je v edinosti moč. Kakor je bilo iz pozdrava kaplana Mirka Isopa sklepati, je bil to eksperiment mešanice starih mačkov in sedanje farne mladine. Upati je, da bi ta skupina še v nadalje delovala na naših domačih odrih. Prav tako, da se bodo videli tudi v bodoče na domačem društvenem odru domači igralci, ki se bodo s takim idealizmom borili za slovensko kulturno bodočnost.

GORENČE

Na pustno nedeljo, 29. februarja, popoldne so žvabeški igralci razveselili Gorenče z dvema igracama v našem materinem jeziku ter s prijetno godbo v polno zasedeni farni dvorani. Gorenčani so se jim za to pošteno in izvrstno izpeljano pustno prireditev prisrčno zahvalili. Želijo, da jih po veliki noči ob prvi priložnosti zopet razveselijo s kako lepo igro. Zahvala velja tudi godbi; kajti napravili so sijajno reklamo za prihodnjič.

V službi človečnosti

V 107 državah kršijo oblasti dan za dnem osnovne človekove pravice, s tem da mučijo ujetnike, držijo v ječah politične nasprotnike ipd. Vsaj nekaterim od teh 500.000 trpinov po vsem svetu skuša pomagati mednarodna organizacija „Amnesty International“, ki je pripravila informativno razstavo v celovškem Volkskinu, da seznanijo širšo javnost s svojim človekoljubnim in strogo nadstrankarskim delovanjem. Povsod tam, kjer se ljudem godi krivica, nastopi Al kot slaba vest tistih, ki zlorabljujejo svojo oblast. To se lahko godi povsod tam, je poudaril v uvodnih besedah celovški župan Leopold Guggenberger, kjer vlada ali brezmejna neumnost ali pa izredno visoka inteligentnost. Av-

bo odslej Franc Fera poldnevno zaposlen pri občini, nastavitelj Luksa Silana iz Štebna je bila odklonjena.

DOM v TINJAH

„SLIKANJE NA STEKLO“

od sobote, 20. 3. 1976, ob 15. uri

do nedelje, 21. 3. 1976, do 17. ure
Voditeljica: č. sestra Metodija iz Št. Jakoba

Vabljeni: dekleta in mlajše žene, prav tako pa tudi fantje in možje.

Prinesite s seboj: čopiče (štev. 1 ali 2, enega od štev. 7 do 14), svinčnik in papir za risanje skic, **krpo** (Maltuch).

Barve, šipe in ves drugi material dobijo udeleženci v Tinjah. Kdor nima čopičev ga lahko dobi tudi v Tinjah.

NOVI ZAKON O ZAŠČITI POTROŠNIKOV

(Konsumentenschutzgesetz)

večerni seminar v dveh delih

Čas: I. del: v četrtek, 11. 3. 1976, ob 18. uri

II. del: v sredo, 17. 3. 1976, ob 18. uri

Predavatelj: v. vl. sv. dr. Pavel Aповnik

Obraunal bo med drugim sledeče probleme:

■ plačevanje v obrokih (Ratengesetz)

■ popust

■ zamenjava kupljenega blaga

■ odstop od pogodbe

■ garancija

■ kupovanje po otrocih (ali morajo starši plačati?)

■ prodaja lastnih kmetijskih izdelkov

■ ter mnoga druga vprašanja, ki jih boste stavili tečajniki sami

Vabljeni: gospodinje, gospodarji, kmetje, obrtniki.

POGOVOR V ZAKONU IN V DRUŽINI

Seminar za zakonce do 50. leta od sobote, 13. 3. 1976, ob 15.00 do nedelje, 14. 3. 1976, do 12.00

Vodja: Jože Kopeinig

Nekaj točk iz programa:

■ pogovor in molk,

■ pogovor med zakoncema,

■ verski pogovor v družini,

■ sodobno oblikovanje in načini družinske molitve,

■ verski problemi doraščajoče mladine itd.

Da boste s tem programom čim več pridobili zase in za svojo družino, naj se **nujno oba zakonca**, oče in mati, udeležita tega seminarja.

DUHOVNE VAJE ZA MOŽE

od nedelje, 14. 3. 1976, ob 18. uri do torika, 16. 3. 1976, do 18. ure
Voditelj: dr. Janez Jenko

Železna Kapla: primanjkljaj

Tudi občina Železna Kapla se sooča v rednem proračunu za leto 1976 s primanjkljajem. Dohodki znašajo po predvidenem proračunu 12,4 milijonov, izdatki pa so narasli na 14,2 milijona. Primanjkljaj znaša torej 1,8 milijonov šilingov. Vzrokov za deficit je mnogo. Dohodki se bodo predvidoma sicer povečali za 12 odstotkov, izdatki pa rastejo nesorazmerno. Leto 1976 prinaša vsem občinam izredne obremenitve na področju socialnega oskrbljanja oz. plačil zdravstvenim ustanovam. Ker promet domačih trgovin nazaduje, to občuti tudi občina, ki zaradi tega utrpeli izgube pri obrtnem davku. V proračunskem primanjkljaju pa je vračunan že 1 milijon primanjkljaja zdravilišča Carinthia. To kopališče ima v gospodarskem načrtu za tekoče leto predvidenih 3,6 milijonov izdatkov in 2,6 milijonov dohodkov.

Redni proračun so sklenili z glasovi SPÖ, ÖVP in slovenske liste. Izredni proračun bodo občinski očetje Železne Kaple sklenili šele pozneje, kajti trenutno je osnutek proračuna še pri deželni vladi.

Soglasno so mandatarji spremenili tudi pogodbo z dr. Ježenom, ki bo s 1. 4. nastopil službo zdravnika v Železni Kapli. Prostore, kjer je doslej ordiniral dr. Kralik, bodo preuredili, da bodo na razpolago drugemu zdravniku. Že-

lezna Kapla namreč ima blagajniški mesti za dva zdravnika.

Daljša debata se je razvila okoli kinoposlopja. Kino so leta 1958 pregradili in vanj investirali 450.000 šilingov, ki se pa nikoli niso obrestili. Če bi gradbo preuredili v kulturni center, bi to stalo občino 4,5 milijonov. Tega denarja pa občina nima. Torej ga bo dala v najem. Javila sta se dva interesenta: trgovec s pohištvo Dreier ter Konsum. Obe tvrdki bi morali plačati isto garantirano najemnino, za obe tvrdki bi pomenila kinodvorana razširitev podjetja. Konsum bi se sploh preselil vanjo.

Ker so se nekateri domači trgovci zbal, da bi novi Konsum izpodrinil domače trgovine, je predlagal slovenski občinski odbornik Franc Smrtnik, naj se kino da v najem tvrdki Dreier, ki je tudi domače podjetje. Socialisti pa so se ogrevali za Konsum. ÖVP se je prav tako bala, da bi Konsum pomenil konkurenco za domačine ter je tik pred glasovanjem zapustila sejno dvorano. Ker je kljub temu bilo navzočih še dosti mandatarjev (ÖVP jih ima le 5, ki pa še ne pomenijo četrtine), se je seja nadaljevala z glasovanjem o tej zadnji točki: z glasovi socialistov in komunistov je bil sprejet predlog SPÖ, kinoposlopje bo torej dobil Konsum.

(Dalje na 4. strani)

Grafika iz Koroške in Slovenije

V delovnih prostorih Avstrijskih dravskih elektrarn ÖDK je razobešenih okoli dvesto umetniških del: tiskane grafike iz koroškega prostora ter iz Slovenije. To podjetje je v okviru svojega pospeševanja umetnosti v letih 1970 do 1975 pod vodstvom gospe dr. Inge Morzé postavilo na noge sistematičen pregled, ki ga moremo označiti kot zelo popolnega.

Pri izbiri umetnin sta bila važna predvsem dva faktorja: tiskana grafika je najcenejša zvrst upodablajoče umetnosti. Kot drugi faktor pa je gospa dr. Morzé v tiskovnem razgovoru označila medseboj-

ne povezave koroške grafike z grafikom Slovenije.

Posamezni nameščenci si morejo izbrati nakupljene grafike ter jih — tematsko smiselno — razobesiti v delovnih prostorih. Interes je nepričakovano velik, razen tega pa prispeva umetnina na delovnem prostoru k razumevanju za umetnost tudi tistih delojemalcev, ki se za umetnost doslej niso mogli ogreti.

V kratkem pa bodo te grafike tudi razstavljene v avli poslopja in bodo tako tudi javno dostopna. Zastopani so dejansko vsi vidni umetniki Koroške in Slovenije.

Nov impulz za koroško zborovsko glasbo

Konec februarja 1971 je za vedno zatisnil svoje oči glasbeni pedagog, skladatelj in zbiralec koroških ljudskih pesmi prof. dr. Franček Cigan. Od tega časa naprej prireja Krščanska kulturna zveza skupno s pevskim zborom Jakob Petelin-Gallus vsako leto v teh dnevih svoj osrednji pevski koncert; v spomin na moža, ki je dal koroški ljudski pesmi toliko impulzov. Zbor Jakob Petelin-Gallus pa je še posebej poklican, da ne le ohranja in čuva spomin na svojega ustanovitelja prof. dr. Cigana, ampak naj v duhu svojega prvega zborovodje neguje slovensko pesem na Koroškem na čim višji ravni. Slučaj ali ne, da vodi že nekaj let Ciganov zbor njegov najljubši učenec — prof. Jožko Kovačič.

Letošnji osrednji pevski koncert KKZ in Gallusa je stal v znamenju petletnice smrti prof. Cigana. Temu primeren je bil izbor nastopajočih. Poleg Gallusa še izbrani zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, s katerim je pokojni dr. Cigan žel toliko priznanja na raznih zborovskih tekmovanjih. Ta zbor vodi prav tako Jožko Kovačič, nastopil pa je tudi zbor graških študentov pod vodstvom Aleksa Schusterja. Graški študentje so prav tako brezizjemno vsi bivši šolarji prof. Cigana.

Letos so prireditelji riskirali eksperiment: Osrednji koncert, ki je doslej imel vsako leto polno koncertno dvorano obiskovalcev, se vrši letos tudi v Kongresni dvorani v Beljaku (v nedeljo). Kljub temu je pri prvem nastopu v koncertni dvorani v Celovcu bil skoraj docela napolnjen. Med častnimi gosti so bili jugoslovanski konzul v Celovcu Peter Župančič, vodja kulturnega oddelka urada koroške deželne vlade dvorni svetnik dr. Günther Mitterradnegger ter zastopnik ZKPOS dr. Leskovar. Spored je otvoril izbrani zbor Slovenske gimnazije s tremi Ciganovimi priredbami koroških ljudskih pesmi. Zbor je pel zelo disciplinirano, z veseljem do nastopa, le moški glasovi — pri tako mla-

dem zboru razumljivo in neizogibno — niso mogli docela prodreti.

Naslednja točka na sporedu je veljala spominu na prof. Cigana: dvorni svetnik dr. Joško Tischler, v času Ciganovega delovanja na Slovenski gimnaziji ravnatelj tega učnega zavoda in njegov življenjski prijatelj, je naslovil na publiko sledeče besede:

„Današnja prireditve graških študentov, pevskega zbora Jakob Petelin-Gallus in izbranega zbora dijakov gimnazije v Celovcu velja tudi obletnici smrti zborovodje in pevovodje dr. Franceta Cigana.

Dr. Cigan je bil kot vodja dijaškega doma fantom življenjski svetovalec in vsi se po letih radi spominjamo njegovih napotkov. Dijakom v šoli je bil razumen in vnet učitelj petja in glasbe. Organizator šolskih akademij, s katerimi se je Slovenska gimnazija ob

obširnemu referatu o slovenski koroški narodni pesmi za 6. seminar za raziskavo ljudske pesmi „Kärnten und seine Nachbarn“, ki je bil od 18. do 24. oktobra 1970 v Millstattu. Tam je dr. Cigan poskusil prikazati vsebinsko pestrost, literarno in melodično posebnost koroške narodne pesmi. Na tem seminarju ga je s praktičnimi vajami podprl pevski zbor iz Sel, ki mu je tudi na pogrebu 23. 2. 1971 v Ljubljani zapel v slovo.

Še nekaj pa moram povedati. Kot tedanji ravnatelj Slovenske gimnazije se z veliko hvaležnostjo spominjam Ciganove skrbi in ljubezni za učence gimnazije. Bil je marsikateri med njimi, ki mesečnice v domu ni zmožal. Cigan je dajal od svojega zaslužka in je zbiral prispevke, da je pomagal plačati mesečnino domu, ni pa vedel, da je bilo Ciganovo delo. Ta-

Gallus in gimnazijski zbor pri izvajanju kantate

koncu šolskega leta predstavila širši javnosti. Z dijaškim zborom je ponovno nastopil na pevskih tekmah celovških gimnazij in se udeležil tudi mednarodne tekme mladinskih pevskih zborov v Celju. Kolegom na šoli je bil dr. Cigan tovariško povezan in za vsako pomoč pripravljen. Slovenski koroški pesmi je posvetil vsako minuto prostega časa in zbiral pevce in navduševal za petje, da so pevke in pevci prihajali na tedenske vaje po 30 in več kilometrov daleč. To delo je opravljal brez vsake nagrade 10 let, edino zadoščenje mu je bilo dober napredek, kar je zbor prikazal in dokazal na številnih nastopih po Koroškem in izven Koroške. V ljubezni do narodne pesmi za dr. Cigana ni bilo meje. Po vseh krajih južne Koroške je poiskal stare pevke in pevce, ki so zapeli stare še nezapisane narodne pesmi po besedilu in napevu. Celu vrsto takih pesmi je dr. Cigan otel pozabi. Letna poročila Slovenske gimnazije so najboljša pričevanja Ciganove delavnosti in skoraj ni slovenskega zbora na Koroškem, v katerem ne bi sodeloval ta ali drugi Ciganov učenec. Na Slovenski gimnaziji pa je dr. Cigan našel v svojem bivšem učencu profesorju Kovačiču navdušenega naslednika.

Zadnje svoje moči je posvetil

kega smo spoznali in poznali dr. Cigana kot človeka in kot sodelavca, ki se je ves razdajal za svoje, sam pa je živel v veliki skromnosti. Tako sliko dr. Cigana nosimo v svojih srcih.“

Slava njegovemu spominu!

Pod vodstvom Aleksa Schusterja so nato zapeli Graški študentje 4 ljudske pesmi iz svojega repertoarja. Vsak študentski zbor ima težave z nadpovprečno fluktuacijo pevcev. V nedeljo je nastopilo le osem študentov in v tej sestavi peli sicer zelo rutinirano, vendar je docela prepričal le solist Aleks Schuster.

Z nadpovprečno zahtevnimi pesmimi „Jaše k nam zeleni Jurij“, „Vlahi“ in „V pregnanstvu“ je presenetil Jakob Petelin-Gallus. Z zadnjo pesmijo prvega dela, prav tako zahtevno Gobčevo „Pradedom“ se je Gallus skupno z izbranim zborom Slovenske gimnazije vpel za drugi del koncerta — Jeftejevo prisego.

Snov za vsebino tega je Simon Gregorčič našel v Stari zavezi. Jefte premaga divje Amonite in se poprej zaobljubi, da bo daroval Bogu prvo bitje, ki mu bo prišlo naproti, ko se bo vrnil. Kot prva ga je potem hotela objeti lastna hčerka. Za Jefteja je bila prisega sveta — in jo je izpolnil. Hugolin Sattner je to snov uglasbil v kantato.

Ob klavirski spremljavi Liselotte Kassi sta oba zbora podala kantato na dostojni ravni. Med solisti se je odlikoval predvsem prof. Janez Kampuš s svojim baritonom, Marica Tischler je svojo vlogo prav tako dostojno odpela, svojim letom primerno tudi Kristijana Breznik.

Jožko Kovačič je zbora vzgledno in ambicionirano dirigiral.

Dinamika zbora je bila deloma prešibka; snov bi zahtevala boljše. Toda morda je bilo to le pri prvem nastopu.

Prireditelj in nastopajoči naj nadaljujejo in vztrajajo na tej poti. Vsako leto kakšno težavnejše delo bi vsekakor obogatilo koroško slovensko pevsko kulturo. Če ta dela izvaja eden od vrhunskih zborov, bi bilo žaleti, da bi takšni nastopi doživeli tudi multiplikatorski efekt. Obe osrednji kulturni organizaciji naj bi premislili primerna pota, da bi se pevška kultura ne le ohranjala, ampak tudi doživela v prihodnje nove impulze. Prvi korak je bil vsekakor napravljen.

Spored je povezovala Eva Kraut. Povezavo je spisal dr. Reginald Vospersnik.

BEKŠTANJ

Ne proračun, ampak vseskozi nedostojno obnašanje župana direktorja Fritza Schmidta je bilo najbolj značilno za potek zadnje občinske seje v Bekštanju. Večkrat je kratkomalo nahirul občinske odbornike, ki so se hoteli javiti k besedi, češ da to ne pride v poštev. Tudi z mandatarji lastne frakcije je postopal po mili volji in jih poučeval. Nerazumljivo predvsem, zakaj so si druge frakcije to pustile dopasti. Deželni poslanec in občinski odbornik ÖVP Karl Koffler je le boječe pripomnil na županov očitok, naj se občinski odborniki prej naučijo splošnega občinskega reda, da bi županu tudi ne škodovalo, če bi se naučil boljših oblik ravnanja z drugimi. Sicer pa si je Koffler pustil mirne duše dopasti očitok s strani župana, češ da se je on, Koffler, v deželnem zboru doslej naučil le govorjenja pri oknu ven...

K proračunu: najhujši problem za turistično občino Bekštanj je kanal. Dohodki so preliminirani z 30 milijoni, izdatki z 23,4 milijoni. Primanjkljaja pa ne bodo krili s kreditnimi operacijami, je dejal župan.

BILČOVŠ

- V nedeljo se je pri Miklavžu v Bilčovsu pričel 1. rožanski izobraževalni teden, ki ga skupno prirejajo prosvetna društva iz Bilčovsa, Kotmare vasi, Sveč in št. Jakoba v Rožu. Obširnejšo oceno tega prireditvenega sklopa bomo prinesli v naslednji številki NT.

BOŽJI GROB PRI PLIBERKU

Stara tradicija je, da so v postu vsak petek opravila na Humcu ali pri Božjem grobu. Vsak petek je po več sv. maš, kolikor je pač duhovnikov na razpolago. Začne se ob osmih in traja ves dopoldan.

Kjer je lepa romarska cerkev, tjakaj prihajajo tudi ljudje od blizu in daleč. Na dan sv. treh žebeljev, to je drugi petek po Veliki noči, je največji shod: procesije pridejo iz cele Podjune in iz Labotske doline. Tik pred cerkvijo je veliko poslopje (stara šola) ali „Tarmenov dom“. Tam notri je mali minimundus in je vsak dan odprto. Kdor birad romal k Božjemu grobu, si lahko ogleda tam razstavljene stvari, ki so vse iz pliberškega okolja: stare kmečke hiše, mlini, žage itd. Če bi kdo rokavice pozabil in bi ga v cerkvi v prste zeblo, se lahko pride v staro šolo ogret. Franc Hanin iz Čirkovč, ki izdeluje tiste miniaturre, skrbi, da je vedno zakurjeno.

PRIREDITVE

„JEZUSOVI APOSTOLI“

drama Leonarda Franka

Prireditelj: SPD Št. Janž

v Rožu

Kraj: Št. Janž, pri Tišlarju

Čas: nedelja, 21. 3., ob 19.30

OBČNI ZBOR SPD „DANICA“

Kraj: Št. Primož, pri Voglu

Čas: sobota, 20. 3., ob 19.30

Po občnem zboru bo film „Gewalt und Gewissen“

KABARET, KABARET...

1 x 1 = 1

Nastopajo: Krista Rudolf, Bernardka Sadjak, Zofka Krasnik, Franc Kuežnik, Lojze Mesner, Albert Mesner, Stanko Sadjak, Albert Krajger, Rudi Kos, Emil Krištof, Jožko Hudl

Kostumi: Štefka Kuežnik

Glasba: Stanko Sadjak

Tehnika: Mirko Hudl

Scena: Stanko Sadjak

Režija: Anita Hudl

Kraj: Pliberk,

gostilna Schwarzl

Čas: sobota, 13. 3., ob 20. uri

OBČNI ZBOR

podpornega društva proti požarnim škodam v Selah

Kraj: Sele, pri Mažeju

Čas: 19. marca (praznik Sv. Jožefa), po drugi maši

LITERARNI VEČER

Prireditelj: SPD „Obir“ in SPZ

Kraj: pri Kovaču na Obirskem

Čas: sobota, 13. 3., ob 19.30

OBČNI ZBOR SPD „SRCE“

Kraj: Dobrla vas, društvena

dvorana

Čas: nedelja, 14. 3., ob 10. uri

KRIVOPRISEŽNIK

igra, nastopajo igralci domačega društva

Prireditelj: SPD „Danica“

Kraj: Št. Primož, pri Voglu

Čas: nedelja, 14. 3., ob 20. uri

1. ROŽANSKI KULTURNI TEDEN

Petek, 12. marca, ob 14.30 — farna

dvorana v št. Jakobu v Rožu

„Pastirci“ — mladinski film —

predvaja SPZ.

Sobota, 13. marca, ob 20.00 pri

Adamu v Svečah

Koncert rožanskih zborov.

Pomen „Rožanskega izobraževalnega tedna“, predava nadzornik dr. Valentin Inzko.

Nedelja, 14. marca, ob 19.30 —

gostilna Miklavž v Bilčovsu

Podijska diskusija: Koroški Slo-

vinci v sodobni družbi — izo-

braževanje odloča o naši bodo-

čnosti (glej posebno vabilo!).

HOTEL BREZNIK — PLIBERK/BLEIBURG

išče kvalificirano, pošteno natakario, ki je večša nemščine in slovenščine. Nastop službe 1. 4. (aprila). Tel.: 0 42 35 - 226.

Köchen

- direktna prodaja k cenam proizvodnje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI: PODJERBERG / ST. KATHREIN Pošta Škoflče / Schlefing Telefon 0 42 74 - 29 55 18

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

V okviru 1. rožanskega izobraževalnega tedna od 7. do 14. 3. 1976 bo v nedeljo, 14. 3., ob 19.30 pri Miklavžu v Bilčovsu

podijska diskusija

„Koroški Slovenci v sodobni družbi — izobraževanje odloča o naši bodočnosti“

O trenutni situaciji izvenšolskega izobraževanja mladine ter odraslih, pomembnosti izobraževalnega dela za koroške Slovence in načrtih za bodočnost bodo diskutirali:

višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik, rektor Jože Kopeinig, Dom v Tinjah, mag. Janko Merkač, Katoliška prosveta, župnik Lovro Kaselj, Krščanska kulturna zveza, učitelj Tomaž Ogris, Slovenska prosvetna zveza.

Drabosnjakova spominska razstava v Ljubljani Najvišje priznanje č. g. Jožetu Guštinu

Pretekli četrtek dopoldne so v Ljubljani predstavili celotno delo našega koroškega bukvnika Andreja Šusterja-Drabosnjaka.

Izrčen prikaz o slovstvenem delu Andreja Šusterja-Drabosnjaka je podal akademik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) dr. Bratko Kreft, ki je razstavo tudi odprl. Dr. Bratko Kreft je spregovoril o življenju in delu koroškega ljudskega poeta in dramatika iz prve polovice devetnajstega stoletja Andreja Šusterja-Drabosnjaka. Prikazal ga je kot sodobnika Antona Tomaža Linhart, prvega slovenskega dramatika, ki je ustvarjal na Kranjskem. To kar je bil Linhart za Kranjce, to je bil na Koroškem Drabosnjak s svojimi religioznimi igrami. Kakor se je Linhart pri Županovi Micki in Matičku oslanjal na francosko in nemško predlogo, je Šuster-Drabosnjak koj presajal nemške tekste za koroško slovensko ljudstvo. Postavil je dogajanje čisto na slovenska tla in jim dal slovensko obeležje.

Akademik dr. Bratko Kreft je potem nakazal posamezna dela ter podčrtal narodnostno vlogo njegovega literarnega in dramskega delovanja, hkrati pa poudaril prav tako njegovo umetniško ceno, ki se je začenjamo zavedati šele danes. O tem pričata tudi dve uprizoritvi Drabosnjakovih dramskih del v zadnjih letih, tržaška postavitev njegove božične igre „Ta veseli dan, ta srečni dan“ in mariborska predstava nemara najznajčajše Drabosnjakove „Igre o izgubljenem sinu“, ki smo jo videli tudi v Celovcu v odlični izvedbi mariborskega dramskega gledališča.

Poleg tega pa je Drabosnjak na svitlo dal nekaj poučnih, zabavnih in satiričnih pesnitev. To tudi sam poudarja na koncu svoje pesnitve „SVOVENJI OBACE“. Ime je dobila ta pesnitev od svoje zunanje oblike. Po uvodu, ki obsega 22 vrst, se namreč štirikrat uporablja ABECEDA kot AKROSTIH na ta način, da se vsaka peta vrsta začenja z naslednjo črko abecede. V pesnitvi daje nauke vsem sta-

novom. Posebno hvali kmečki stan, ki daje kruh vsem drugim stanovom in ne samo sebi; nadalje opisuje žalostne socialne razmere tedanjega časa.

V drugi knjižici je kar pet Drabosnjakovih pesmi, in sicer: Ena lepa celu nova latinja od tah hudah žien; Spet ena nova očitna spued za piance in za vinske bratre; Ena žavba; Ena nova pesem o napitah Bratrov; Raimi od mlinariov; Slednja biča oderuštvo mlinarjev.

Nekaj svojevrstnega je bil nastop naših Kostanjčanov. V dveh prizorih o izgubljenem sinu so nastopili: Andrej Mačnik, njegov sin Herman Mačnik, Janez Lesjak, predsednik kostanjskega Slovenskega prosvetnega društva Drabosnjak in dijakinja Tatjana Zeichen. Igralci so podali vloge v pristnem kostanjskem narečju, ki je bistveno zgoranje-rožansko narečje.

Zatem je prof. dr. Niko Kuret, ravnatelj Inštituta za slovensko

narodopisje pri SAZU, ki je tudi pripravil to razstavo, vodil in razlagal občinstvu Drabosnjakova dela. Prikazal je tudi dokumentarno gradivo o Drabosnjakovih igrah na Koroškem. To so stvaritve v rokopisih in v redkih tiskanih izvodih, med njimi posebno originalen rokopis o izgubljenem sinu, ki ima na koncu lastnoročen Drabosnjakov podpis. Omembe vredno je, da je ta rokopis rešil oziroma ohranil v župnišču, rajni kostanjski župnik Martin Kuchler.

Občinstvo, ki je napolnilo Prešernovo dvorano v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, se je po predstavitvi Drabosnjakovega literarnega opusa še nadalje pomudilo pri Drabosnjakovih eksponatih, ki so bili razstavljeni v dveh sobah. Ker o Drabosnjaku ni na voljo nobene njegove fotografije, so kot nadomestilo za sliko postavili tam velik Drabosnjakov lastnoročni podpis.

Otvoritve Drabosnjakove razsta-

Mnogi, zlasti pa Šmihelčani, se še spominjajo nekdanjega šmihelskega kaplana, č. g. Jožeta Guština. Leta 1949 je odšel v Čile in nato v Argentino. V Buenos Airesu je kmalu postal kardinalov tajnik in je vršil službo na škofiji 23 let, dokler ni bil kardinal upokojen. Poleg te službe je bil dušni pastir slovenske skupine v Berazategui, dušni pastir v ženski poboljševalnici in v „otroški vasi“.

Njegove zmožnosti, delavnost, vestnost in prijubljenost so mu prinesle krono: 12. februarja je bil imenovan za vrhovnega kaplana pri Zvezni argentinski policiji (Policia Federal Ar-

gentina), torej za vso argentinsko policijo, četudi je inozemec. Njemu je podrejenih 9 kaplanov, uradni sedež v centralnem posloplju policije z več pisarnami, stanovanjem in kapelo. V pisarni ima 10 uradnikov, dalje ima uradni avto s tremi šoferji.

Večkrat je že iz Argentine obiskal Koroško in v Šmihelu praznoval srebrno mašo. Tudi letos je nameraval obiskati drago Koroško, toda nova izredno odgovorna služba mu obiska najbrž ne bo dopustila.

G. Jožetu Guštinu čestitamo in mu želimo veliko uspeha na najvišjem mestu!

„GLAS AMERIKE“

WASHINGTON. — V nedeljo, 29. februarja 1976, so bile po enoletni prekinitvi obnovljene slovenske oddaje „Glasa Amerike“ na zahtevo ameriškega kongresa. „Glas Amerike“ oddaja v slovenski čini dnevno ob 6. uri (251 m) in ob 7.15 (na kratkih valovih) po našem času.

Za ženo in dom

Za otroke je hiša polna nevarnosti

Otroški svet je čudovito lep. Otrok znova, dan za dnem odkriva nekaj, kar mu je bilo do tedaj nepoznano. Otroška radovednost je neskončna, zato otrok želi vse videti, potipati, odpreti, pojesti itd. Enostavno hoče spoznati vsako novo stvar.

Kuhinja in kopalnica sta zanj najbolj privlačni. Zato je srečen, če ga mati spusti v kuhinjo in si ob njej lahko razgleda lep štedilnik, s številnimi gumbi, ki se vrtijo po mili volji.

Tu so tudi vžigalice. Kaj je bolj zabavno kot mnogo vžigalic, raztresenih po tleh. Mnogo bolj so zanimive od kakršnekoli dragocene igrčke. Z vžigalicami namreč prižgemo ogenj, ki ga otroci tako radi upihnejo. Toda včasih je dovolj samo trenutek in lepa igra se lahko konča tragično.

Matere zelo pogosto sploh ne pomislijo na nevarnosti v kuhinji. Na primer: nizko omaro, v kateri imamo spravljene razne detergente, kisline,

razkužila, pasto za parket ali čistilo za čiščenje pohištva, lahko odpre že dveletni otrok. In kako naj ve, da se v mikavno poslikani škattli, z zanimivim odpiracem, skriva najhujši strup.

Zadostuje že samo trenutek materine nepozornosti, pa se zgodi najhujše.

Tu so še vtičnice za elektriko. Velikokrat so nameščene zelo nizko, da jih otrok zlahka doseže. Poskrbite, da bodo zaščiteni.

Zelo pogosto so po hiši raztresene vrečke iz najlona, ki so za odrasle povsem nenevarne. Za otroka pa je dovolj ena, ki zanj predstavlja lepo kapico, katero potegne na glavo, lahko tako daleč, da si zapre tudi nos in usta, in je ne more več odstraniti. Za zadušitev pa je pri otroku dovolj že ena minuta.

Veliko nevarnost predstavljajo tudi vrele tekočine — mleko, kompot, juha itd., ki jih imamo včasih na kraju

ve so se udeležili nekateri predstavniki kulturnega življenja na Koroškem, med drugim podpredsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer, dvorni svetnik dr. Pavle Zablatnik in pa tajnik Slovenske prosvetne zveze Andrej Kokot.

Po podatkih dr. Pavleta Zablatnika priredil B. L.

štedilnika. Dovolj je, da se otrok dotakne ročaja in vrelo tekočino lahko polije po sebi.

Zatorej, matere, ki imate majhne otroke inimate veliko časa, da bi se jim posvetile: planirajte življenje otroka v hiši. Hišo, ki je narejena za odrasle, spremenite v hišo, primerno tudi za vašega otroka, če želite, da odraste zdrav.

BRISAČE IZ FROTIRJA

Naši starši so za otiranje telesa pri jutranji in večerni negi uporabljali brisače iz grobega platna. Včasih so frotirke veljale za luksuzen predmet, z razvojem proizvodnje pa je naenkrat postala luksuzna frotirka poceni brisača. Danes izpodrivajo frotirke brisače iz drugih tkanin iz gospodinjestev in kopalnišč.

Frotir uporabljamo doma, na potovanjih in na dopustu, uporabljajo ga vsi člani družine, od najmanjšega naprej. Na razpolago so nam brisače vseh vrst in velikosti: to so brisače za roke, brisače za obraz in roke, manjše kopalne brisače, večje kopal-

ne brisače, kopalne rjuhe, brisače za plažo, kompleti za kopalnice, itd. In koliko frotirk potrebujemo? Ravnamo se po pravilu, ki velja tudi za posteljnino in namizno perilo: za vsakega družinskega člana moramo imeti ustrezne vrste brisač po tri kose in sicer tako, da imamo eno brisačo v uporabi, eno v pranju in eno v pravi na zalogi.

Torej vsak družinski član potrebuje tri brisače za roke, 3 brisače za noge, tri male brisače za intimno nego, tri velike brisače za otiranje telesa in moški družinski člani še po tri male brisače za po britju.

Slike za potni list takoj!

LEV DETELA:

(23. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

„Kako pa ti je ime, gospodična mala,“ jo vprašam.

„Christine Bazikowska,“ mi dekletce odčrkuje svoje ime.

„Kako to?“ se obrnem k njeni materi, „slovansko ime — tu na Salzburgskem?“

„Moja mati je Poljakinja,“ mi odvrne z ljubeznivim nasmehom in svetlimi mežikajočimi očmi nad širokimi licnicami.

Ob potki je klop.

„Posedimo malo in povejte svojo zgodbo,“ jo povabim.

„Ni zanimiva, toda če hočete... Ste brali pred leti v časopisju o tistih dveh kmečkih domovih, ki ju je snežni plaz podrl in pokopal z vsemi štirinajstimi ljudmi vred? Tu zadaj sta bila — v Prossau. Eden se je imenoval Rimmelwandbauer. Pri njem je služila med vojno moja mati, Nemci so jo privlekli iz Varšave v ta kraj. Rodila me je leta 1943 — nezakonsko. Tudi moja hčerkica je nezakonkska... Moj oče je bil Belorus, na prisilnem delu v Badgasteinu. Ker je Rimmelwandbauer navezoval stike s svojimi deklami, je mojega očeta razjedala zla slutnja, da nisem njegov otrok, temveč kmetov, in je povedal: ‚Kind Kopf wie Bauer.‘ Kmetu je to prišlo na uho in ga je še isti dan izročil esesovcem v Salzburgu... Od tam je dobila moja mati čez nekaj neznansko dolgih tednov en sam listič, na katerem je oče sporočil, da gre z njim h kraju.“

„Pretresljiva je ta vaša zgodba.“

„Kaj hočete, takšno je življenje. Škoda, da je poljsko

samo moje ime, da ne znam ob nemščini tudi materinega jezika...“

Gledam jo in molčim. Kaj kri res ni voda? Poljaki — zgodovinski narod — gosposke drže? Svobodnih misli, odprtega pogleda tudi v nemški tujini?

V teh stavih nas Messner popelje do jedra problema. Slovenstva se ne smemo sramovati. V pisatelju zraste samozavestni ponos. Ve, da je treba znati ohraniti narodno posebnost. Želi si pokončne drže slovenskega avstrijskega človeka.

Messner v tej noveli do potankosti razgalja avstrijsko in tudi slovensko stvarnost. Vrača se v vojna leta, v držnih miselnih skokih odhaja v pripoved o težki usodi, ki ga je sredi petdesetih let in tudi pozneje lasala v Avstriji, kaže svoj boj za osebne pravice, razgalja svojo kritično drugačnost, razmišlja o usodi Koroške in Avstrije in analizira svojo duhovno podobo.

Celotna novela vsekakor kaže koroškega človeka in tudi intelektualca v kar se da avtentični, pravi podobi. To ni nikakršen intelektualizem in pisateljsko razmišljanje, ki bi s svojim slovenstvom zapuščalo tla Avstrije. Nasprotno, to je literatura, ki živo nadaljuje humanitarne tradicije v avstrijski literaturi, oziroma literaturah. Messnerjevo slovenstvo je posebno, specifično slovenstvo, ki je kljub vsej jedkosti živo povezano s problemi avstrijske države. Ne stoji izven avstrijske države, temveč je zaradi svoje kritične ostrine in širine pomemben delček sodobne avstrijske stvarnosti.

Zato bi bilo tem bolj prav, da bi vsaj ta Messnerjev tekst prelili tudi v nemški jezik, da bi tudi tam nastopil svoje življenje in posredoval svoje misli širši avstrijski, a tudi občenenški javnosti. To ta tekst zagotovo zasluži, saj more bistveno obogatiti spoznanja avstrijskega človeka.

Peta zgodba v Messnerjevi knjigi SKURNE STORIJE FILZHAMMER & CO. prikazuje izsek iz sodobnega koroškega življenja. Avtor prikaže, kako nekatera koroška podjetja

odpuščajo slovenske delavce, če govorijo slovensko, da morajo po svetu, dekleta pa se poročajo z Nemci.

Spet bridek izsek določenega nehumanega in nekrščanskega stanja!

V tretji številki tržaške revije MLADIKA iz leta 1973 je padovanski univerzitetni profesor slavist Martin Jevnikar objavil v razpravi „ZAMEJSKA IN ZDOMSKA LITERATURA“ izčrpno študijo o pisatelju Janku Messnerju. Martin Jevnikar poudarja Messnerjev kritični pristop, ki je najznajčajše in najkvalitetnejše viden v BADGASTEINSKIH PROTOKOLIH. Jevnikar pravi, da „pisatelj pripoveduje neposredno, nazorno, jezik je kultiviran, prepleten s koroškimi izrazi in nemščino, slog je samosvoj — cela prva stran npr. obsega en sam stavek. Med pripoved je vdela esejistična razglabljanja, fabulativne vložke in groteskne parabole, žive primere, samogovore in vzporednosti, a iz vsega tega je zrasla mračna podoba koroškega življenja. Pisatelj z jezo, ironijo, sarkazmom udarja na desno in levo po tujih, a tudi domačih krivcih za te razmere. Njegova beseda je neusmiljena, trda, ko govori o krivcah in napakah, mehka in lirična, ko opeva lepoto koroške zemlje. Ko se vrača domov, poje: ‚Potem bom drsel k svojim... proti vzhodu... zmeraj niže... zmeraj niže... luči naproti, v blago toploto koroške domovine, tja, kjer ne bom tako obupno zapuščen, tja, kjer živijo moji ponižani koroški Slovenci... Kajti nekoga moraš imeti rad.“

Tako je zapisal univerzitetni profesor Martin Jevnikar leta 1973 v tržaški MLADIKI.

V drugem delu Messnerjeve slovenske knjige SKURNE STORIJE so natisnjeni trije nemški teksti, ki so izšli leta 1970 v Mariboru tudi v samostojni nemški knjigi pod naslovom KOROŠKE RAZGLEDNICE — ANSICHTSKARTEN VON KÄRNTEN. V slovenski Messnerjevi knjigi SKURNE STORIJE sledi tem nemškim tekstom še slovenski prevod izpod peresa zaslužnega Janeza Gradišnika.

(Dalje prihodnjič)

SZILVESZTER GALAMBOŠ:

BOLNIK

Doktor Endre Umberstock, odlični zdravnik za notranje bolezni je na stečaj odprl vrata okrožne ambulante:

„Naslednji, prosim!“

Moški neobritega obraza, star okrog štirideset let je samozavestno sedel na snežnobeli stol.

„No, kakšne težave imate?“ je z utrujenim glasom vprašal dr. Umberstock.

„Vem, gospod primarij, da ste zelo zaposleni, zato vas prosim, da nikar ne izgublajte časa s pregledom. Na kratko vam bom povedal o svojih tegobah, vi pa mi boste prepisali nekaj zdravil.“

„No, čujmo!“

„Imam zelo slab spanec. Vsako noč se po nekajkrat prehodim sem ter tja po postelji. Zato prosim za kakšno dobro uspavalno sredstvo.“

„Pa razen tega?“

„Od časa do časa sem tudi zelo nemiren; občutek imam, da mi živci kar plešejo. Torej prosim še kakšno sredstvo za pomirjenje.“

„In s čim vam lahko še ustrezem?“

„K pomirjevalnemu sredstvu prosim še kakšno poživilo. Primeri se mi namreč, da sem kdaj pa kdaj izredno miren. Ob vsem ostajam absolutno hladen. Lahko pride do česar koli, ne da bi me to sploh zanimalo. To, kajpada, ni normalno stanje. Torej prosim za kakšno dobro poživilo.“

„Toda s tem sva, upam, končala, kajne?“ je nestrpnost vprašal Umberstock.

„Skorajda,“ je umirjeno odvrnil bolnik. „Predpišite mi še, prosim, nekaj zavitkov aspirina ter kakšno dobro zdravilo proti kašlju!“

Moški je temeljito preštudiral skrivenčeve vrstice.

„Gospod primarij, povejte mi, prosim, koliko bi stala ta zdravila, ko bi jih v lekarni kupil kot zasebnik?“

Dr. Umberstock je začudeno pogledal bolnika, nato pa je po hitrem računanju na izust povedal:

„Sto osemštirideset forintov.“

„Prav lepa hvala! Samo to sem želel vedeti,“ je odvrnil moški zadovoljno, vzela recepte in jih dal v notranji žep. „Zdaj lahko gospodu zdravniku primariju že zau-

pam, da ne potrebujem nobenih zdravil. Lahko potrkam da sem zdrav ko dren in da spim kot ubit.“

„Čemu pa ste potlej želeli, da vam napišem ta zdravila?“ je poparjeno vprašal dr. Umberstock.

Bolnik si je s počasno, mirno kretnjo prižgal cigareto:

„Čemu prav jaz ne bi prosil za recepte? Dobro veste, gospod doktor, da je veliko takšnih zdravil, ki jih zdravnik preprosto ne more odrediti socialnemu zavarovancu, pa če jih ta potrebuje ali ne. In mu jih ta tudi hočeš nočeš za-

Enaki ptiči skupaj lete

Enaki ptiči skupaj lete. Izrek je mirna ugotovitev, v kateri ni niti sledu kakšne negotovosti. To samo potrjuje, da ima pregovor za osnovo stokrat preizkušeno resnico, zato je tako samozavesten.

Prisluhnimo pogovoru na cesti, doma ali kjerkoli in prav gotovo bomo zaslišali naš pregovor.

Dva prijatelja se živahno pogovarjata in malo opravljata. Prvi pravi: »Veš Frenk, Rudi ni kaj prida, kar čudno se mi zdi, da ga tista njegova Mica sploh mara.« Drugi pa bo samo v odgovor povedal: »Enaki ptiči skupaj lete« in s tem pojasnil neupravičenost prijateljevega začudenja. Zraven pa še nadaljeval. »Ti se čudiš, zakaj se razumeta, pa saj je Mica prav takšna ali pa še slabša kot Rudi in se prav zavoljo tega kar lepo ujemata. Tako kot pravi pregovor. Enaki ptiči — enaki ljudje — to je v prenesenem pomenu ljudje z enakim značajem, se bodo pa že razumeli med seboj.«

Pregovor bomo vedno povedali le v primeru, če govorimo o ljudeh, ki jim nismo naklonjeni, o katerih imamo slabo mnenje. Zelo redko ali pa sploh nikdar, če imamo pravi občutek za rabo pregovorov, ki so pri nas dobro zapisani, razen, če ga bomo namenili komu v šali.

Poznajo podobne izreke tudi druge po svetu? Pa kaj bi hodili

piše. Jaz recepte štejem za vrednostne papirje. Vredni so sto osemštirideset forintov. Zdaj pa bom odšel v Glavno centralo za oskrbovanje z zdravili in si bomo delili na pol.“

„Kako delili na pol?“

„Vrnili jim bom recepte, vredne sto osemštirideset forintov ter dobil zanje štiriinosemdeset forintov. To bo prišlo prav tako njim kot meni. Danes so konjske dirke in ne bi rad zamudil stave. Na svidenje, gospod primarij!“ je moški prijazno pozdravil in zaprl za seboj vrata. Dr. Umberstock, odlični zdravnik za notranje bolezni, je dolgo zrl za njim, nato pa je sklenil, da si bo zmeril krvni pritisk.

drugam, če pa imamo Slovenci še enega, prav tako lepo »po domače« zvenečega: »gliha ukup štrihla«, ki ga slišimo prav ob enakih priložnostih.

Dr. M. M.

Nemir

Veliki, težki oblaki so se grozeče plazili nad menoj, to so oblaki polne trpke resnice, bolečine, ki je prodira vame. Čutim njihovo težo, čutim, kako se plazijo proti meni senca nemira...

Solze mi silijo v oči in nočejo pridrvti na dan, se uliti po licu in obležati v mrzli dlani, in končno izginiti nekje v vetru, ki bi jih odnesel daleč, daleč. In morda bi jih ti prestregel, ujel? Prav ti, ki si kriv, da so privrele iz oči, ti, ki si mi jih ukradel.

Kot izgubljen otok sredi morja sem. In to morje si ti. Ti, katerega oči mi govorijo, da ne smem obupati, da bo prišel dan, ko ne bo več nad, ne tvojih neizrečenih besed... Toda na ta dan čakam že devet mesecev...

Borim se sama s seboj: naj pozabim nate, na tvoje tople oči, v katerih je polno neizrečenih besed, ki ne bodo nikoli prišle na dan...?

Nenadoma je začelo deževati. Samo deževne kaplje v temen dan življenja. Nekdo me preganja... kakor megla se plazijo za menoj nevidna senca. Je to senca obupa? Z rokami mi hoče iztrgati srce, preganja me, ko za hip obstane. Nenadoma začutim, da nisem več sama, ampak da je tu še nekdo.

J. F.

Sanje

Bilo je v nedeljo popoldne. Tiho in zamišljeno sem zrla v knjigo. Rahlo je potrkalo na vrata. Prijateljica me je vprašala, če grem z njo v kino, bil je namreč film o strašnih vampirjih. Z veseljem sem privolila. Ko sem bila že na postaji, me je kuhala vročina in silno me je bilo strah. Razburjena zaradi filma sem končno le zaspala. Sanjalo se mi je...

Hodim, hodim po neskončni puščavi vsa utrujena od žeje in lakote. Nikjer ni studenčka, da bi se odžejala, ne drevesa, da bi sedla pod njegovo senco. Samo neskončna, grozna puščava. Bila sem tako utrujena, da še hoditi nisem mogla dobro. Nenadoma zaslišim za seboj grozeč šum. Ozrem se in vidim, da jo maha proti meni trop divjih vampirjev. Gledali so režeče, iz odprtih ust pa so jim viseli grozanski zobje. Vsa utrujena se požinem v tek, kolikor mi dopuščajo moči, in kličem: „Na pomoč, na pomoč...“ Nikogar ni, da bi mi pomagal. Tedaj zopet presunljivo zakričim, zakaj nekdo me je prijel za roko in zgrabil za vrat...

Prestrašena odprem oči in usta, vsa omotična od hudih sanj. Pred mano se smeji sestra in me drži za roko. Šele čez nekaj časa se zavem, kaj se je zgodilo. Iztrgam se sestri iz roke ter se začnem tudi jaz smejati.

J. S.

Za dobro voljo

DRUGJE ŽE!

»Veste, natakarkar, vselej sem pil boljše vino kot je tale kislica, ki ste mi jo prinesli.«

»Že mogoče,« odgovori natakarkar, drugje ste ga že lahko pili, ampak v naši gostilni ne!«

JAZ TUDI

Moški pride k brivcu in pravi: »Prosim, da me obrijete. Ampak, veste, jaz sem pijan.«

Brivec: »Kot nalašč! Jaz tudi!«

OBA ENAKA

Štiriletni sinko je šel zmeraj z očetom zvečer, ko je nesel mleko v vaško zbiralnico. Oče je stopil no-

Ce bi bila

Ce bi bila predsednik vsega sveta, na svetu ne bi poznali gorja, ne bi bilo lakote, žeje, trpljenja, vsakdo vesel bi bil tega življenja.

Nikoli, nikjer ne bilo bi več vojne, ljudje bi ljubili se in si pomagali, in kaj je sovraštvo, vedeli ne bi, in vsakdo vesel bi bil, da živi.

Ce vsemogočna bi bila, kakor nisem, napisala veliko, veliko bi pisem, za vse učitelje tega sveta: „Najslabša ocena naj več ne velja!“

Poslala bi pisma za starše preljuje, naj se zanesejo na naše obljube, naj vržejo palice, nam so neljube, kajti obljube ne bodo ostale obljube.

Ker nisem predsednik sveta, na svetu nikdar ne bo konec gorja. Tudi vsemogočen človek nisem, le kdaj napisala bi toliko pisem?

To moje so sanje in želje velike, ki, žal, so za ta svet — prevelike.

Z. P.

ter, sinko pa je moral ostati zunaj in ga počakati. Nekega večera pa je pokukal skozi okno in videl, da oče poljublja postavno dekle, odjemalko mleka. Ko sta z očetom prišla domov, je rekel mami: »Očka pa je isto delal z gospo v mlekarji, kakor pismo- noša s teboj...«

ZADNJIČ

Ženica vidi, kako se je nekdo zaletel z motornim kolesom ob drog in se precej pobil. Pa ga povpraša: »Revček, se prvič voziš s kolesom?«

Ta ji tožeče odurne: »Ne, zadnjič!«

NA HRIBIH

»Poglej, oče, kako lepo je spodaj!«

»Tepec! A, zato si me vlekel semkaj, da bom videl, kako je spodaj!«

JACK LONDON:

52

TRI SRCA

Francisovo življenje je postalo zelo burno. Z borzo je imel dela čez glavo, poleg tega so mu pa neprestano telefonirali detektivi. Pozabil je, kaj je redno spanje, navadil se je hiteti brez zajtrka ali obeda vrag vеди kam, da si ogleda najdeno žensko truplo. Iz New Yorka se ni odpeljala nobena ženska, ki bi bila količkaj podobna carici, ne da bi si jo pred odhodom ogledali detektivi. Birchman je stikal in vohal po mestu v trdnem prepričanju, da carica ni odpotovala iz New Yorka.

Francis je bil noč in dan na nogah. Vozil se je na vse strani, v bolnišnico ali mrtvašnico, da bi si ogledal trupla neznanih žensk. Nekoč so privedli v njegovo palačo mlado deklico, ki detektivom ni hotela povedati svojega imena. Tako se je seznanil z mnogimi skrivnostnimi ženskami, ki so jih staknili v zakotnih hotelih Birchmanovi pomočniki. V West Sydu je dvakrat naletel celo na povsem nedolžne ljubavne idile, ki so spravile v zadrego njega in zalotene parčke.

Med vsemi doživljaji je bil najbolj zanimiv, pa tudi najbolj tragičen tisti v razkošnem dvorcu premogovnega kralja Philipa Januaria. V ta dvorec je zašla teden dni poprej, preden so klicali Francis, zelo čudna ženska. V občevanju z ljudmi se je pokazala vsa tragika njenega življenja. Kakor druge, tako je vsa obupana sprejela tudi Francis. Sklenila je roke, solze so jo oblike in začela je tarnati:

„Otto, krivico mi delaš! Kleče te rotim, da mi delaš krivico! Otto, tebe, samo tebe sem ljubila vse življenje. Ti si mi najdražji na svetu. Drugega nimam in nisem ni-

koli imela. To je strašna pomota. Verjemi mi, Otto, verjemi mi, sicer umrem...“

In ves čas se je nadaljevala ostra borzna vojna z mogočnim, neznanim sovražnikom, ki je sklenil ugonobiti Francis Morgana.

„Če bi le mogli nadaljevati boj, ne da bi vrgli na borzo delnice Tampico Nafta,“ je tarnal Bascom.

„Edino upanje je še Tampico Nafta in ta me bo rešila,“ je ugovarjal Francis. „Ko vržem na borzo vse, kar se da spremeniti v denar, bo Tampico Nafta igrala vlogo nedotaknjene rezerve na bojišču.“

„Kaj pa, če je vaš skrivni nasprotnik tako močan, da odbije tudi ta napad in uniči Tampico Nafto?“ je vprašal Bascom.

Francis je skomizgnil z rameni.

„Tedaj sem uničen. Toda moj oče je doživel bankrot šestkrat, preden si je opomogel. Torej se mi tudi poloma ni treba posebno bati...“

V Solanovi naselbini so se dogodki vrstili nekaj časa z manjšo naglico. Po Leoncini rešitvi se ni pripetilo nič posebnega. Celo Yi Poona ni bilo z novimi skrivnostmi od nikoder več. Samo Leoncie je začela bolehati. Hodila je s povešeno glavo in na obrazu se ji je poznala taka apatičnost, da je ni mogel nihče razveseliti. Enrico in njegovi sinovi so se zaman trudili, da bi se v hišo vrnilo zadovoljstvo in veselje. Celo bratovo prigovarjanje ni nič pomagalo. Leoncie je v svoji zamišljenosti in potrnosti ostala nedostopna.

Ta čas so se Enricovi sinovi s Henryjem v mislih večkrat vračali k zakladom doline izgubljenih duš, kamor je prodiral Torres in se pripravljali razbiti goro z dinamitom. Vse, kar so vedeli o Torresovi ekspediciji, je bilo to, da je Torres poslal Augustina in Vicenta v San Antonio po večjo količino dinamita.

Henry se je posvetoval z Enricom in ko je dobil dovoljenje, je svoje načrte zaupal Leoncii.

„Draga sestra,“ je spregovoril, ko sta ostala sama na verandi, „sklenil sem organizirati novo ekspedicijo v dolino izgubljenih duš, da se prepričamo, kaj počenja tam Torres s svojo zločinsko sodrgo. Ti si nam povedala, kakšne namene ima Torresova ekspedicija. Torres hoče z dinamitom razstreliti goro in priti v dolino izgubljenih duš. Vemo tudi, da je ‚Tista, ki sanja,‘ vse svoje zaklade skrila na dnu jezera. Torres tega ne ve. Mi smo sklenili slediti Torresovi ekspediciji v dolino in poiskati zaklad. Torres ga tako ne bo našel, ker se mu niti ne sanja, da leži na dnu jezera. Pač pa nam uglađi pot in to je vse, kar potrebujemo. Domenili smo se, da se udeležijo ekspedicije tudi ti. Prepričan sem, da se ponovnega izleta po podzemni reki ne boš ustrašila. Gre za zaklad plemena Maya, čigar vrednost je neprecenljiva.“

Toda Leoncie je odkimala z glavo.

„Ne,“ je izjavila odločno. „Doline izgubljenih duš nočem več videti. Niti omeniti je ne smeš, sicer ne bova prijatelja. Nikoli ne bom pozabila, da sem morala tam prepustiti Francis tej vražji ženski.“

„Saj je bila samo pomota, draga sestra. Kdo bi mogel takrat vedeti, da sva si brat in sestra? Jaz nisem niti slutil, a tudi ti nisi vedela. In Francis še celo ne. Ravnal je, kakor bi ravnal na njegovem mestu vsak pošten moški. Ker ni vedel, da sva brat in sestra in ker sva bila zaročena, ni hotel stopiti med naju. S carico se je poročil zato, da nas reši in da napravi tvoji razdvojenosti enkrat za vselej konec.“

„Pogrešam pesem, ki sta jo s Francisom neprestano prepevala: ‚Na valovih vsi smo eno, kdor junak je, hajdi k nam!...‘“ je zašepetala otožno. Solze so napolnile njene oči. Obrnila se je in odšla po stopnicah čez dvorišče za naselbino. Tu se je vila po hribčku bela stezica, po kateri je hodil Francis. In Leoncie se je spomnila vseh podrobnosti prvega srečanja s Francisom. Pred seboj je videla obalo, kjer je stala takrat, ko je Francis prispele v te kraje na krovu „Angelike“ in veslal proti obali. Videla je grmovje, kamor ga je potegnila, da bi ga razjarjeni

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 14. marca: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 15. marca: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba — Hugolin Sattner „Jeftejeva prisega“, kantata.

TOREK, 16. marca: 09.30—10.00 Narodnozabavna glasba — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Sport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 17. marca: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Pisani svet.

ČETRTEK, 18. marca: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Narava poje v poeziji.

PETEK, 19. marca: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Kar po domače.

SOBOTA, 20. marca: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 14. marca: 15.15 Ljubezen, ples in tisoč šlagerjev; glasbena komedija — 17.00 Živalski leksikon — 17.30 Viking Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Operni vodič; Marcel Prawy razlaga opero Rigoletto — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Pridiga v nedeljo zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja: Dve življenji — 21.45 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 15. marca: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 19.30 19. stoletje (19) — 10.00 TV v šoli: Angleščina — 10.30 Matchless; agentovska parodija — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V krajstvu divjih živali — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.50 Nastop v Manhattanu — 21.35 Poročila in šport.

TOREK, 16. marca: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 19.30 Kemija: V notranjosti kovine — 10.00 Televizija v šoli: Nova matematika, verjetnostni račun 2 — 10.30 Derek Flint, trd kot kreslinik — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lepa Marjana, portret — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kdor trikrat laže — 20.50 Spotoma; novi prometni

magazin — 21.35 Kmetje (2): Na seju — 22.30 Poročila in šport.

SREDA, 17. marca: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Kmetijstvo danes (10) — 10.00 Televizija v šoli: Surovine in svetovno gospodarstvo: Voda — 10.30 Ljubezen, ples in tisoč šlagerjev, glasbena komedija — 17.00 Rožnordeča očala — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Vsi moji dragi, za rešetko — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Tiralica: uganka tekmovalca z avtom — 20.45 Panorama — 21.30 Poročila in šport — 21.35 Jezus in Mohamed.

ČETRTEK, 18. marca: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Organizacija urada (11): Delovno mesto v Rio — 10.00 Televizija v šoli: Obraz stotletij (5) — 10.30 Zmota v onostranstvu — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Farma Follyfoot — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Rigoletto, opera Giuseppa Verdija; besedilo je napisal Francesco Maria Piave — 22.00 Poročila.

PETEK, 19. marca: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Svetloba na temnem ozadju: Hans Fronius — 10.00 Televizija v šoli: Obiščemo razstavo: Rimljani ob Donavi — 10.30 Mož in žena; počasi rastoča ljubezen dveh ljudi, ki se kljub preteklosti spoznata, da spadata skupaj — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V 80 dneh okoli sveta: Japonska — 18.25 MI — 18.45 Oddaja zbornice za delavce in nameščenca — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Peter Voss, tat milijonov (3) — 20.55 Ljubljena Avstrija: Dunaj-Josefstadt — 21.55 Upor na Bountyju; falm o zgodovinskem uporu mornarjev — 00.05 Poročila in šport.

SOBOTA, 20. marca: 15.25 Najlepši dan mojega življenja; zgodba malega madžarskega sirotka — 17.00 Športni ABC — 17.30 Black Beauty — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Heinz Conrads v soboto zvečer — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Dalje, dalje — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Peter Fald kot podporočnik Columbo — 23.20 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 14. marca: 17.00 Hruščov se spominja (1. del) — 17.45 Smrtonosni vonj — 18.00 Spotlight — 18.30 Novele iz Divjega zahoda: Ovadba — 18.55 Je to strup — to je podarjeno — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Po-

znate melodijo? — 21.00 Portret — literatura stotletja.

PONEDELJEK, 15. marca: 17.55 Študijski program kemije (4): V notranjosti kovine — 18.25 Angleščina za začetnike — 19.00 Evropska dediščina: Barok v Avstriji — 20.00 Kmetje — 20.50 Svet knjige — 21.35 Čas v sliki 2 in kultura.

TOREK, 16. marca: 17.55 Kmetijstvo danes (10) — 18.25 Angleščina za tiste, ki že nekaj znajo — 19.00 Možje goščave Kalahari (1): Dežela brez vode — 19.45 Oči v oči — 20.00 Nič kot spomini: Mila Dora, po njegovem istoimenskem romanu — 21.55 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 17. marca: 17.55 Organizacija urada (11) — 18.25 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Tiralica — 19.15 Po železnici skozi Divji zapad — 20.00 Zmota v onostranstvu — 21.45 Čas v sliki 2 in kultura.

ČETRTEK, 18. marca: 17.55 Svetloba na temnem ozadju, Hans Fronius — 18.25 Tečaj ruskega jezika — 19.00 Tiči s klovnskim obrazom — 19.35 Chorea amore, baletni film — 20.00 Mož in žena — 21.40 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 19. marca: 17.55 19. stoletje — 18.25 Nemščina (47) — 19.00 Prihodnost bodo izkopal — 19.50 Čistilna kopal — 20.00 Znanje aktualno — 20.55 Glave; komorna opera Thomasa Bernharda, glasba Gerharda Lampersbergerja — 21.50 Čas v sliki 2 in kultura — 22.20 Šef: 200.000 dolarjev.

SOBOTA, 20. marca: 16.00 Koncertna ura — 17.00 Ljubljena Avstrija — 18.00 Zimski pokal plavalcev — 19.00 Eskimi Netsilik; skupno življenje v zimskem taborišču (2) — 19.45 Ikebana; umetnost sajenja cvetic, simbolika Meseca (lilije) — 20.00 Galerija — 20.15 Primer starega očeta — 21.40 Panorama.

TV Ljubljana

NEDELJA, 14. marca: 8.35 Poročila — 8.40 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 9.10 625 — 9.50 Vzpon človeka, serija — 10.40 Otroška matineja: Mojski stare japonske obrti — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila — Nedeljsko popoldne: Pravljica iz lutkarjevega vozička: O bahaškem Gembeju, strokovnjaku za krave — Morda vas zanima: Mi v prometu — Okrogli svet — Moda za vas — Poročila — 15.40 Balkansko smučarsko prvenstvo — 16.40 Košarka: Željeznica — Industromontaža — 18.15 Risanka — 18.25 Hišica v preriji — se-

rijski film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 V. Kovačević: Kapelski kresovi — 21.10 Volja je pot... II. del — 21.35 Športni pregled — 22.10 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 15. marca: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.15 Pravljica iz lutkarjevega vozička: O siromaku in kaziju — 17.40 Otroški spored — 17.55 Obzornik — 18.10 Sodobna medicina: Iz stomatologije — 18.30 Mozaik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 M. Vučetič: Soba s petimi stenami, drama — 21.10 Kulturne diagonale — 21.40 Mozaik kratkega filma — 22.00 TV dnevnik.

TOREK, 16. marca: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 11.10 TV v šoli — 17.20 Vrtec na obisku: Bedin in Bedina — 17.30 Mihec iz Lönneberga, serijski film — 18.00 Obzornik — 18.15 Ne prezrite — 18.40 Mozaik — 18.45 Narodna glasba — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mi med seboj: Brkinci včeraj, danes, jutri — 21.05 Calinescu: Feliks in Otilija, nadaljevanka — 22.00 TV dnevnik.

SREDA, 17. marca: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.15 O. Pavček: Kaj je najlepše — 17.30 Mojski stare japonske obrti — 17.55 Obzornik — 18.10 Po sledih napredka — 18.40 Mozaik — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Zakaj te očka pušča samo — 21.45 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje — 21.50 TV

dnevnik — 22.05 Nogomet: PSV — Hajduk.

ČETRTEK, 18. marca: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.10 TV v šoli — 16.40 Cvetlična pravljica — 16.55 Bienne: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, srečanje: Italija — Jugoslavija — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kam in kako na oddih — 20.10 V živo — ...Poročila.

PETEK, 19. marca: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.10 Križem kražem — 17.20 Pisani svet — 17.55 Obzornik — 18.10 Rock koncert: Johnny Winter — 18.40 Mozaik — 18.45 Kako vidijo živali, iz serije Čutila — 19.10 Kako uporabljamo slovar slovenskega jezika — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjopolitični komentar — 20.05 A. Marodič: Carinik — oddaja iz cikla Mali oglasi — 20.50 S poti po latinski Ameriki: Bolivija — 21.20 TV dnevnik — 21.40 Šerif in New Yorku — serijski film — 23.15 Hokej: Švica — Jugoslavija.

SOBOTA, 20. marca: 9.30 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.00 TV v šoli — 15.10 Nogomet: Partizan — Radnički — 17.45 Študij na univerzi: Pedagogika — 18.05 Obzornik — 18.20 Mozaik — 18.25 H. Sienkiewicz: Potop, nadaljevanje in konec — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjopolitični komentar — 20.00 Vodnikova smrt — film — 21.40 Moda za vas — 21.50 TV dnevnik — 22.05 625 — 22.45 Smučarski skoki za pokal Kongsberg — reportaža iz Planice.

RUTAR CENTER

Teden tržnih senzacij

15. III. 1976 ponedeljek	ZAVESE	18. III. 1976 četrtek	ELEKTRO
16. III. 1976 torek	PREPROGE TALNE OBLOGE	19. III. 1976 petek	TAPETE
17. III. 1976 sreda	ORODJE	20. III. 1976 sobota	POHIŠTVO
		21. III. 1976 nedelja	POHIŠTVO

Podrobne informacije v posebni izdaji lista!

RUTAR CENTER

Enricovi sinovi ne ubili. Spomnila se je, kako mu je grozila s samokresom, kako ga je prisilila, da jo je poljubil in da se je takoj nato vrnil na „Angeliko“. To je bilo njeno prvo srečanje s Francisom.

Spomnila se je tudi vseh podrobnosti drugega srečanja. V duhu je znova preživljala tiste srečne trenutke. Kopala se je in ko je stopila iz grmovja, jo je zagledal Francis v kopalni obleki. Pisal je in dajal dečku navodila, komu naj izroči listek. Vsa prestrašena je skočila v grmovje, kjer jo je ugriznil labarri. Pomotoma je imela nedolžno živalico za strupeno kačo. Naletela je na Francisu in se zgrudila na pesek, misleč da se ji bliža zadnja ura. Razpela je sončnik in sedla na isti kup peska, kjer je nekoč omedlela in se zopet zavedela, ko ji je Francis hotel izsesati iz rane kri.

Tako je sedela in obujala spomine na tiste srečne čase. Spominjala se je, kako je udarila Francisu po licu, ko so se njegove ustnice dotaknile njenega kolena, kako je zardela in zakrila obraz z rokami, kako se je smejala, ker ji je tesno obvezana noga zaspala, kako je prebledela od jeze, ko je izjavil, da on ni morilec njenega strica, in kako je odklonila njegovo uslugo, ko ni mogla sama razvezati vozla.

Bila je tako zatopljena v sladke spomine in misli o vsem, kar se je zgodilo nedavno in kar se ji je zdelo oddaljeno za cela stoletja, da ni opazila kočije, ki se je pojavila na cesti iz San Antonia. Tudi mlade elegantno oblečene dame ni opazila. Dama je stopila iz kočije in se bližala Leonciji peš. Njeni obleki se je takoj na prvi pogled poznalo, da je bila narejena v New Yorku. Ta dama je bila carica, Francisova žena.

Ustavila se je za Leoncijnim hrbtom in opazila, kako je Leoncije potegnila izza steznika majhno fotografijo ter jo začela poljubljati. Pogledala je čez njeno ramo in spoznala na sliki Francisu. Obšla jo je divja ljubosumnost. Takoj se je zasvetilo v njeni roki ostro bodalo, ki ga je vedno nosila za steznikom. Ravnala je sicer zelo previdno, vendar je pa njena kretnja Leoncio zdramila iz glo-

boke zamišljenost. Spustila je sončnik in pogledala, kdo stoji za njenim hrbtom. Bila je tako apatična, da je niti nepričakovani caričin prihod ni presenetil. Pozdravila je Francisovo ženo tako mirno, kakor da sta se ločili pred dobro uro. Celo bodalca se ni ustrašila. Njen flegmatični pogled je najbrž preprečil katastrofo, zakaj če bi se bila ustrašila, bi jo bila carica morda samo zabodla. Tako je pa najprej vzkliknila:

„Podla ženska si! Podla, ničvredna ženska!“

Leoncije je v odgovor samo skomizgnila z rameni, rekoč:

„Držite raje sončnik, tako da vas sonce ne opeče.“

Carica se je ustavila pred njo in ji pogledala naravnost v oči. Obšla jo je taka ljubosumnost in jeza, da ni mogla spregovoriti niti besedice.

„Zakaj,“ se je oglasila Leoncije po dolgem času, „zakaj sem podla ženska?“

„Zato, ker si tatica!“ je vzkliknila carica. „Zato, ker imaš svojega moža, pa kradeš tuje. Zato, ker možu nisi zvesta — vsaj v srcu ne, zakaj doslej nisi imela priložnosti, da bi se mu telesno izneverila.“

„Saj nimam moža,“ je odgovorila mirno.

„Torej si nezvesta bodočemu možu — mislila sem namreč, da si se poročila na dan najinega odhoda.“

„Tudi bodočega moža nimam,“ je nadaljevala Leoncije mirno.

Carico je Leoncijnina hladnokrvnost tako razjezila, da je Leoncije nehote pirmserjala njen obraz z razjarjeno tigrinjo.

„Henry Morgan!“ je vzkliknila carica.

„Ta je moj brat.“

„Ta beseda ima obsežen pomen, Leoncije. V New Yorku sem videla ljudi, ki se klanjajo nekim čudnim oltarjem in menijo, da so si vsi ljudje bratje in sestre.“

„Njegov oče je bil tudi moj oče,“ ji je pojasnila Leoncije mirno. „Njegova mati je bila tudi moja mati. Sva torej brat in sestra v pravem pomenu besede.“

„A Francis?“ je vprašala carica, ki jo je Leoncijn glas nekoliko pomiril. „Je tudi on tvoj brat?“

Leoncije je pokimala z glavo.

„Potem je jasno, da ljubiš Francisu!“ je vzkliknila carica.

„Francis je vaš,“ je odgovorila Leoncije.

„Ne! Motiš se! Saj si mi ga ti ukradla.“

Leoncije se je zamišljeno in otožno ozrla na gladino chiriquiškega zaliva.

„Kakor vam drago. Če hočete, lahko verjamete, da je res vse, kar trdite.“

„Tako je prvi pogled sem uganila, koliko je bila ura,“ je vzkliknila carica. „Ti imaš neko čudno oblast nad ljudmi. Tudi jaz sem ženska, lepa in zapeljiva. V New Yorku sem se prepričala, da možki tudi meni radi dvorijo. Vem, da bi me marsikdo rad objemal. Celo ubogi dečki v dolini izgubljenih duš so me skrivaj ljubili. Med njimi je bil eden, ki se je preveč spozabil. Za kazen so ga vrgli v vrtnice podzemске reke. In vendar si ti s svojo oblastjo nad moškimi tako očarala mojega Francisu, da misli nate celo v mojem objemu. Da, vse mi je znano. Vem, da misli nate celo v trenutku, ko je na videz ves moj.“

Zadnje besede so bile krik obupanega in ljubosumnega srca. Takoj nato je carica izpustila bodalo in se zgrudila na pesek. Zakrila si je obraz z rokami in histerično zajokala. Leoncije se ni čudila tej nepričakovani spremembi, ker je bila sploh popolnoma apatična. Vendar je pa carico objela in jo začela tolažiti. Naposled se je carica nekoliko pomirila in spregovorila:

„Zapustila sem Francisu takoj, čim sem se prepričala, da ljubi tebe. Prebodla sem z nožem tvojo sliko, ki jo Francis ima v spalnici, in se vrnila, da prebodem tvoje telo. Zdaj vidim, da sem se zmotila. Saj nisi ti kriva, da te Francis ljubi. Pa tudi Francis ni kriv, da se je njegovo srce vnelo za drugo. Kriva sem jaz, in sicer zato, ker si nisem znala priboriti njegove ljubezni.“

(Dalje prihodnjič)

Nova številka Mladega roda je izšla

Šolska mladina se zopet lahko veseli nove, dvojne številke Mladega roda, sedme in osme za meseca marec in april, ki je vsa posvečena najlepšemu letnemu času v igri. Že naslovna stran na zunanaj te popelje v pomladni čas, v okolico Karavank.

Pesnice „Trobentica“, „Zvonček“, „Pomladni dežek“ ter „Vitez Jurij“ gotovo razveseljujejo šolarje. Tudi kratki sestavki, kot npr.: „Delo na vrtu“, „Prišla je pomlad“, „V gozdu“, „Čebelica na obisku“ so po pomenu kratki pomladni sestavki. Mladi rod tudi v tej številki ni pozabil na pravljice, zlasti je lepa Polanškova „Zaklad v žlebu“, ki jo je zapisal po ljudskem izročilu. Pouku služijo „Domoznanski sestavki“ in „Novice iz narave“.

V literarnem delu Mladega roda je uredniški odbor tokrat posvetil pozornost našemu koroškemu pesniku dr. Eriku Prunču, ki je objavljaj svoje pesmi pod psevdonimom Darle Niko. V kratki biografiji izvemo, da se je Darle Niko rodil 1941 v Stražji vasi pri Škocijanu v Podjuni. Sedaj je asistent za slavistiko na graški univerzi. Pisal je za dijaški list „Kres“ na Plešivcu, za „Vero in dom“ ter za literarno revijo „Mladje“. Leta 1965 je izdal pesniško zbirko „Tihožitja“, iz katere pri-

naša list na strani 114 ciklus pesmi „Jutra“.

Mladi rod pa že nekaj časa zapovrstjo seznanja naše otroke in mladino nasploh tudi z literaturo sosedja v deželi. Tako spoznamo v tej številki Dolores Viesér, s pravim imenom Maria Aichbichler, rojena Wieser. Našejmo nekaj njenih znanih del: Podkroški gospod (Der Gurnitzer), Hema Krška (Hemma von Gurk), Aelia, eine Frau aus Rom (Aelia, gospa iz Rima) itd. V listu je tokrat priložen odlomek iz romana Hema Krška, ki ga je v slovenščino presadil Janez Pucelj.

Šolski list otroke seznanja tudi s pesnikom in pisateljem Franom Levstikom, ki je poleg Otona Župančiča slovenskim otrokom znan kot pesnik najlepših otroških pesmi. Levstik je napisal eno izmed najboljših slovenskih stvaritev, znano pravljico o „Martinu Krpanu z Vrha“. Šolarji bodo prav radi brali njegovo pripovedko „Kdo je napravil Vidku srajčko“.

V poljudnoznanstvenem delu Mladega roda sta še sestavka „Lentalo“ (Tomi Ogris) in „Papua-Niugini“ (Herman Grm), medtem ko znanstveno obravnava ledinska imena Anton Feinig. Dr. Franc Sušnik piše o Podjuni, Valentin Vauti pa pripoveduje

o Miklovi Zali. Nam vsem so še sveži spomini na zimske olimpijske igre v Innsbrucku; in prav tja nas popelje Herman Velik.

Mladi rod končno zaključuje svoje berilo s poglavji: Bralci pišejo in Za bistré glave. Res vsakdo bo našel nekaj, kar mu bo najbolj všeč. To pa je glavno, in s tem je dosegel mladinski list svoj smoter, saj ravno vsebinska pestrost lista z ličnimi ilustracijami Jelke Reichmanove navdušuje našo slovensko koroško šolsko mladino, da ga tako rada prebira.

Dvojna številka lista stane 10.—šillingov. To pa ni veliko za tako dobro čtivo. B. L.

Bo Rižarna odkrila resnico?

Izjave zgodovinarjev

Na procesu o zločinih v Rižarni se nadaljujejo zasliševanja prič, kolaboracionistov, jetnikov in zgodovinarjev. Med najzanimivejša pričevanja v zadnjem tednu moramo uvrstiti izjave zgodovinarja prof. Teodora Sala. Sala je prikazal medvojno zgodovino Trsta in v dokumentiranem pričevanju navedel strukture, ki so jih imeli Nemci na razpolago ob prihodu v Trst. Sodelovanje z lokalnimi fašisti jim je omogočilo postavitve in delovanje koncentracijskega taborišča. Iz dokumentov, ki jih je dal na razpolago ljubljanski zgodovinar dr. Ferenc, je razvidno, da je bila po-

vezava med italijanskimi kolaboracionisti in Nemci v Trstu zelo tesna. Nacisti so se za svoja zločinska dejanja lahko opirali na središče za zbiranje dokumentacije o Židih, na posebni inšpektorat javne varnosti za Julijsko krajino in na poveljnika tržaškega prezidija gen. Esposita.

Bivši kaplan coronejskih zaporov msgr. Carrà je v svojem pričevanju sicer povedal, da je bilo največ zapornikov Slovencev, izogibal pa se je drugim vprašanjem.

Pričevanje Avguste Reiss

Poglavje zase pa je pričevanje kolaboracionistke Avguste Reiss, ki je bila po vojni že obsojena na 13 let in 6 mesecev zapora. Zenska na procesu ni hotela pričati, zato je predsednik dr. Maltese ukazal karabinerjem, naj jo na katerikoli način pripeljejo v sodno dvorano. Podobno kot Hesse se je vedla tudi Reissova in na vprašanja ni hotela odgovarjati, kar je predsednika večkrat spravilo v bes. Zankala je celo, da bi v Rižarni obstajal krematorij, znano pa je, da je bila najvažnejša nemška prevajalka v Trstu in imela povsod odprta vrata, kot Heringova tajnica pa je bila na tekočem z vsem. Hering je bil namreč prvi poveljnik Rižarne.

Pričevanje Franja Šlosarja

Pretekli petek je bilo na sporu pričevanje Franja Šlosarja, ki je druga priča iz te družine; v Rižarni je izgubilo življenje kar pet Šlosarjevih. Do torke je proces mirno tekel svojo pot z zasliševanjem prič, ki so opisovale grozote mučenja in povedale ime marsikaterega kolaboracionista. V torek zjutraj pa se je ozračje zaostroilo in odv. Kostoris je zahteval, naj sodni zbor vrne javnemu tožilcu sodne akte, ki pričajo o dejavnosti kolaboracionista Pleha in naj ga obtoži sodelovanja pri večkratnem umoru. Zaradi te zahteve je prišlo do spora med Kostorisom in predsednikom Maltesejem, ki se je z dvoumnimi izjavami skušal izogniti vsakemu nadaljnjemu zapletu. Ob koncu je bil sklenjen kompromis in javni tožilec dr. Coassin si je pridržal pravico, da po pregledu zapisnikov sproži kazenski postopek.

Soočenje med Hessejem in Grinijem

Do novih zapletov pa je prišlo v sredo. Sodni zbor je namreč odredil soočenje med kolaboracionistom Hessejem in krojačem Carlom Grinijem, ki je bil zaprt v Rižarni. Medtem ko je pred nekaj dnevi Grini obširno govoril o Hesseju, je ob soočenju umolknil; jezik se mu je razvezal šele v trenutku, ko je predsednik zagrozil, da ga bo obtožil lažnega pričevanja in prikrivanja resnice. Po soočenju so odvetniki Hesseju postavili več vprašanj; kot že ob prvem zasliševanju je kolaboracionist zanikal obstoj Rižarne, češ da o njej sploh ni vedel ničesar. Na vrsto vprašanj ni hotel odgovoriti, pač pa je dejal, da je prisostvoval le zasliševanjem, kjer niso nikomur storili nič žalega. Očitno je bilo, da Hesse ni hotel govoriti. Zato sta odvetnik Casterini in javni tožilec Coassin zahtevala, naj sodišče po hitrem postopku sodi Hesseju zaradi prikrivanja resnice in lažnega pričevanja. To se je tudi zgodilo, Hesse je bil obsojen na štiri mesece zapora in plačilo sodnih stroškov.

Oglašujte
v našem listu!

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

vabi na

KONCERT

● v nedeljo, 14. marca 1976, ob 14.30 v Kongresni dvorani (Kongreßhaus) v Beljaku

Spored:

- Slovenske ljudske in umetne pesmi
- Kantata „Jeftejeva prisega“

Sodelujejo:

- Graški študentje, vodi: Aleš Schuster
- Izbrani zbor Slovenske gimnazije
- Jakob Petelin-Gallus, vodi: Jožko Kovačič

Solisti: Marica Tischler, sopran; Kristijana Breznik, alt; Janez Kampuš, bariton; Liselotte Kassl, klavir

Povezuje: Dr. Reginald Vospernik

SMUČANJE:

Franc in Veronika Dovjak prvaka v Selah

Ob krasnem smučarskem vremenu so se na progi blizu Pušlca pomerili selski smučarji. Kljub razmeroma kratki progji so se izkazali le najboljši, dočim je bilo veliko število izločenih.

Izredno iskrenost in vnemo so pokazali tako funkcionarji kot tudi tekmovalci. Za izredno dobro udeležbo in zelo dobre pogoje na progji se je treba v prvi vrsti zahvaliti vodji smučarske sekcije Hanziju ORAŽETU. On je progto tudi pripravil in uredil.

Kljub letošnji kratki zimi so tekme pokazali razmeroma visoko raven. Posebno pa je treba omeniti nekaj tekmovalcev, kot so to Milan in Werner ORAŽE ter Veronika in Franc DOVJAK. Milan si je v svojem razredu osvojil zmago z več kot 5 sekund prednosti, dočim bi Werner kmalu poskrbel za veliko senzacijo. Samo desetinka sekunde mu je manjkala, pa bi bil najboljši dneva. Tudi Veronika je pokazala visoko zmogljivost, saj je zmagala tudi s precejšnjo prednostjo. Le škoda, da dekle tako redko tekmuje izven Sel. Francu pa je po dolgem času uspel tako imenovani „comeback“. V svojem dinamičnem teku je pokazal vrhunsko znanje, ko pa je štel še pred nekaj let med najboljše smučarje na Koroškem.

Rezultati: Otroci (deklince): Doroteja OLIP 54,7.
Otroci (dečki): Milan ORAŽE 37,2; Danijel ČERTOV 42,5; Herbert DOVJAK 44,2.

Solarji (dekleta): Veronika DOVJAK 34,8; Krista OGRIS 37,5; Marta ORAŽE 39,4.

Solarji (fantje): Werner ORAŽE 33,2; Walter OGRIS 36,4; Siegfried LIPUSCH 37,3.

Zenske: Elsi ORAŽE 40,4.

Normalni razred: Karl PRISTOVNIK 37,5; Stanko OLIP 38,3; Peter OLIP 38,4.

Razred najboljših: Franc DOVJAK 33,1; Florijan HRIBERNIK 34,2; Pepi ČERTOV 34,7.

Profesor Jože Peterlin umrl

Iz Trsta je prišlo žalostno sporočilo, da je umrl profesor Jože Peterlin, znani in neumorni kulturni delavec na Tržaškem. Ta nepričakovana vest je hudo pretresla vse zamejstvo, saj je pokojni g. profesor bil poznan ne le na Tržaškem, marveč tudi na Koroškem, ko je s svojo kulturno skupino iz Tržaškega večkrat sodeloval pri koroških zamejskih prireditvah.

V vsej povojni dobi je bil prof. Peterlin v Trstu požrtvovalen učitelj na slovenskih učnih zavodih, poleg tega pa je bil neumoren pri oblikovanju povojnega kulturnega dela na Tržaškem. Posebno se je posvetil organizaciji slovenskih prireditev; skozi vsa leta je bil duša slovenskih taborov na Repentabru in drugod ter nešteti kulturnih nastopov v tržaškem auditoriju ter na podeželju. Njegov „slovenski oder“ je občutno vpli-

val na kakovost in usmerjenost odrskega udejstvovanja na Tržaškem. Zadnja leta pa je prof. Peterlin doprinal največji delež k uspehim kulturnim dnevom v Dragi, ki že več let v prvih septembrskih dnevih priključijo v ustvarjalno skupnost naše ljudi iz zamejstva, iz matične države in od vsepovsod po svetu. Poleg tega pa je vedno našel še čas za neštete pogovore, seje in srečanja, kjer se je govorilo, kako naj bi se še bolj uspešno dajali v službo krščanski in slovenski misli v zamejstvu. Udeleževal se je tudi kot dolgoletni urednik in sodelovnik tržaškega lista „Mladika“ ter je sodeloval v kulturnih oddajah na slovenskem radiu.

Prof. Jože Peterlin je bil vzgleden kot katoličan, kot slovenski intelektualcalec in kot kulturni delavec. Bog mu bodi plačnik!

šport - šport - šport - šport

ZACETEK NOGOMETNE SEZONE ZA SLOVENSKA PREDSTAVNIKA

Kot je znano, tekmuje naša slovenska koroška nogometna predstavnika v 2. E-razredu. Za Slovenski atletski klub SAK in Sele se torej začena na nogometnih igriščih resno delo. Prihodnost bo pokazala, kako se bosta uvrstila na lestvici svojega razreda. Slovenski ljubitelji nogometa upajo in računajo, da se bosta naša zastopnika borila srčno, da bi mogla osvojiti najvišje mesto, ali se vsaj uvrstiti v sam vrh.

Prihodnjo nedeljo se bo začelo prvenstvo, in sicer igrajo Selani s Pokrčami, medtem ko bo Slovenski atletski klub tokrat prost. 21. marca pa stopijo na nogometno igrišče tudi mladinci SAK, ki tekmujejo v mladinski skupini G. Sakovi mladinci imajo vse možnosti, da se uvrstijo na prvo mesto svojega razreda.

Vrstni red tekem:

14. 3. Pokrče — Sele, SAK je prost.
21. 3. SAK — Sele; SAK ml. — Pokrče ml.
28. 3. SAK — Galicija, Sele imajo prosto; SAK ml. — Pošta ml.

4. 4. SAK — Trdnja vas, Galicija — Sele; SAK ml. — Vetrinj ml.

11. 4. SAK — Teholce, Sele — Trdnja vas; SAK ml. — Gospa sveta ml.

17. 4. SAK ml. — Kotmara vas ml.

18. 4. Šmarjeta v Rožu — SAK, Teholce — Sele.

19. 4. Volovce ml. — SAK ml.

25. 4. SAK — HSV Celovec, Sele — Šmarjeta v R.; SAK ml. — Bilčovs ml.

1. 5. Poreče ml. — SAK ml.

2. 5. Kriva Vrba — SAK, HSV Celovec — Sele; SAK ml. — Žrelec ml.

9. 5. SAK — Gospa sveta, Sele — Kriva Vrba; Donau ml. — SAK ml.

16. 5. Škofji dvor — SAK, Gospa sveta — Sele; SAK ml. — Šmarjeta v Rožu ml.

23. 5. SAK — Poreče, Sele — Škofji dvor; Blatograd ml. — SAK ml.

27. 5. SAK ml. — Škofji dvor ml.

30. 5. Št. Janž — SAK; Poreče — Sele.

13. 6. SAK — Pokrče; Sele — Št. Janž v Rožu.

Tekmovanje za evropske pokale

Nogometna žoga je spet v ospredju. Stadioni pri nas v Avstriji, Jugoslaviji in sploh povsod po nogometnem svetu so spet oživel, saj se je že doslej v tem kratkem času v tej športni panogi dogodilo že marsikaj zanimivega in senzacionalnega.

V evropskem nogometu je bil dogodek preteklega tedna četrtfinale tekem evropskih nogometnih pokalov, ki je prinesel tudi nekaj malo pričakovanih izidov. Le malokdo je lahko pričakoval, da se bo Miljaničev (prejšnji trener jugoslovanske reprezentance) po začetnem šoku in vodstvu Borussije z 2:0 tako dobro odrezal. Še manj pa je bilo seveda tistih, ki bi verjeli v polovična uspeha poljskega Stala v Hamburgu v pokalih UEFA ter vzhodnonemškega Sachsenbruga proti Celtiku v pokalu pokalnih prvakov.

Izmed vseh 24 enajsteric sta si v prvih tekmah le Barcelona in Eintracht

praktično že zagotovila mesti v polfinalu. Dobre možnosti za uvrstitev v naslednje kolo pa imajo še Real, Bayern, Sachsenburg, Stal in Liverpool, ki so remizirali v gosteh. Prednost dveh golov so si na domačih tleh izvojevali kijevski Dinamo proti francoskemu moštvu St. Etienne 2:0, Den Hag proti West Ham 4:2, Brugges proti Milanu 2:0 in Hajduk (Split) proti nizozemskemu prvaku PSV Eindhoven 2:0. Splitski Hajduk ima sicer dva gola prednosti, vendar še ne zagotavlja napredovanja v polfinale. Spličani so pa prepričani v zmago, čez sedem dni.

Avstrijski pokalni prvak Sturm, ki se je v prvih dveh kolih tako dobro odrezal, nima nobene možnosti na nadaljevanje tekmovanja za pokal prvakov, ker ga je že v prvi tekmi Eintracht Frankfurt premagal v Gradcu z 2:0. Na tujem igrišču pa bodo Avstrijci gotovo izgubili še z višjim rezultatom.